

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Удосконалення системи управління кореспондентських відносин банків

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки 4 курсу Гембари Олени Юріївни

групи ФБСз-81с

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ Гембара О.Ю.

Керівник: д.е.н., професор _____

Балацький Є.О.

Суми – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.

_____ Л.Л. Гриценко

(підпис)

«__» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студентки групи ФБСз-81с ННІ БіЕМ

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Гембари Олени Юріївни

Тема роботи: Удосконалення система управління кореспондентських відносин банків

Затверджено наказом по СумДУ № 0420-VI від «06» травня 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «10» травня 2022 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності банків тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Розглянути економічну сутність кореспондентських відносин та фактори, що впливають на їх організацію.

Дослідити систему управління організацією кореспондентських відносин банку.

Проаналізувати технологію управління ризиками при встановленні кореспондентських відносин банку.

Розглянути підходи до управління операційним ризиком, що виникає при організації кореспондентських відносин банку

Удосконалити систему управління ризиком ліквідності на основі прогнозування.

Дата видачі завдання: «31» січня 2022 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: _____
(підпис)

Є.О. Балацький

Завдання прийнято до виконання «31» січня 2022 р. _____ О. Ю. Гембари
(підпис)

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему
«Удосконалення система управління кореспондентських відносин банків»
Гембари Олени Юріївни

Актуальність проблематики кореспондентських відносин обумовлена тією важливою роллю, яку вони відіграють у встановленні міжбанківської довіри і співпраці для ефективного функціонування внутрішнього фінансового ринку в Україні і повноцінного банківського обслуговування усіх суб'єктів економіки.

Об'єктом дослідження є система організації кореспондентських відносин банків.

Предметом дослідження є удосконалення системи управління кореспондентських відносин банків.

Мета дипломної роботи полягає в удосконаленні системи управління ризиками, що з'являються в процесі організації кореспондентських відносин в банку.

У процесі дослідження було використано такі загальнонаукові методи, як: теоретичне узагальнення, порівняння та систематизація, аналіз і синтез (при дослідженні кореспондентських відносин та фактори, що впливають на їх організацію); графічний та табличний методи, статистичний аналіз (при аналізі організації кореспондентських відносин банків), системний і комплексний підхід (під час аналізу видів ризиків, що виникають при здійсненні міжбанківських операцій), економіко-статистичні і математичні методи (під час формалізації управління операційним ризиком, що виникає при організації кореспондентських відносин, а також прогнозування залишків на «лоро» рахунках).

За результатами дослідження сформульовані наступні висновки:

«Кореспондентські відносини» слід розглядати в широкому та вузькому розумінні. Так, у широкому розумінні кореспондентські відносини це – всі правові відносини, що опосередковують проведення між банками операцій з використанням існуючих форм співробітництва між ними, основою яких виступає чесна, коректна та узгоджена поведінка в процесі реалізації взаємних доручень. У свою чергу, у вузькому розумінні кореспондентські відносини це – договірні відносини між банками-контрагентами, в основі яких лежить реалізація платежів і розрахунків за дорученнями одного банку іншому на підставі кореспондентських угод з використанням кореспондентських рахунків.

Недоліком встановлення кореспондентських відносин в банку виявлено відсутність формалізованої технології роботи по встановленню лімітів на банківські операції за кореспондентськими рахунками, що зумовлює високий рівень операційного ризику в банку. Для зниження операційного ризику у дипломній роботі запропонована регламентація бізнес-процесів, яка передбачає цілеспрямовану послідовність дій і направлена на встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-кореспондентами АТ «БАНК АЛЬЯНС».

Досліджено, що крім зменшення операційного ризику, формалізація бізнес-процесів у банку дасть можливість провести оцінювання ефективності кореспондентських відносин на основі функціонально-вартісного аналізу, який дозволяє оцінити ефективність встановлення й оптимізації кореспондентських відносин.

Удосконалення управління ризиком ліквідності запропоновано на основі прогнозування залишків на «лоро» рахунках.

Ключові слова: кореспондентські відносини, кореспондентський рахунок, оптимізація, «лоро» рахунок.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 63 сторінках, з яких список використаних джерел із 48 найменувань. Робота містить 7 таблиць, 16 рисунків.

Рік захисту роботи – 2022 рік.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ КОРЕСПОНДЕНТСЬКИХ ВІДНОСИН БАНКІВ.....	8
1.1 Сутність кореспондентських відносин та фактори, що впливають на їх організацію.....	8
1.2 Система управління організацією кореспондентських відносин банків.....	17
1.3 Організаційне та інформаційне забезпечення лімітування при здійсненні міжбанківських операцій.....	23
РОЗДІЛ 2 УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ КОРЕСПОНДЕНТСЬКИХ ВІДНОСИН У АТ «БАНК АЛЬЯНС».....	30
2.1 Загальна характеристика діяльності АТ «БАНК АЛЬЯНС»...	30
2.2 Управління організацією кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС».....	32
2.3 Технологія управління ризиками при встановленні кореспондентських відносин в АТ «БАНК АЛЬЯНС».....	38
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕСПОНДЕНТСЬКИХ ВІДНОСИН У АТ «БАНК АЛЬЯНС».....	44
3.1 Управління операційним ризиком, що виникає при організації кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС».....	44
3.2 Удосконалення управління ризиком ліквідності на основі	

прогнозування АТ «БАНК АЛЬЯНС».....	55
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

В сучасних умовах розвитку вітчизняної фінансової системи значна увага приділяється питанням удосконалення банківського сектору і визначення пріоритетних сфер діяльності банків, оскільки саме банки в Україні є основними стимуляторами розвитку економіки. Банкоцентрична фінансова система в Україні зумовлює провідну роль практичних та теоритичних досліджень усіх аспектів банківської діяльності. В свою чергу, актуальність проблематики кореспондентських відносин обумовлена тією важливою роллю, яку вони відіграють у встановленні міжбанківської довіри і співпраці для ефективного функціонування внутрішнього фінансового ринку в Україні і повноцінного банківського обслуговування всіх суб'єктів економіки.

Для забезпечення належної економічної ефективності кореспондентських відносин необхідне системне управління ними, що має сприяти вибору банками пріоритетних і найбільш прибуткових напрямків міжбанківської співпраці. При цьому для прийняття рішень щодо оптимізації кореспондентських відносин необхідним є здійснення контролю за рівнем їх економічної ефективності.

Мета дипломної роботи полягає в удосконаленні системи управління ризиками, що з'являються в процесі організації кореспондентських відносин в банку.

Реалізація даної мети зумовила необхідність постановки та вирішення таких завдань:

- визначити сутність та необхідність кореспондентських відносин;
- розглянути систему кореспондентських відносин в банках України;
- дослідити загальні підходи до оцінювання видів ризиків, що виникають при здійсненні міжбанківських операцій та управління ними;
- проаналізувати фінансово-економічний стан та вивчити організацію кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС»;

- охарактеризувати ризики, з якими стикається АТ «БАНК АЛЬЯНС» при встановленні кореспондентських відносин з іншими банками;
- дослідити ліміти, які встановлюються при кореспондентських відносинах;
- надати рекомендації щодо організації кореспондентських відносин в АТ «БАНК АЛЬЯНС».

Об'єктом дослідження є система організації кореспондентських відносин банків.

Предметом дослідження є удосконалення системи управління кореспондентських відносин банків.

Теоретико-методологічну основу дослідження складають діалектичний і системний підхід, теоретичні положення сучасної економічної теорії, законодавча база, наукові праці вітчизняних і закордонних вчених і фахівців у сфері формування та розміщення банківських ресурсів.

У процесі роботи використовувалися такі методи дослідження: теоретичне узагальнення, порівняння та систематизація, аналіз і синтез (при дослідженні кореспондентських відносин та фактори, що впливають на їх організацію); графічний та табличний методи, статистичний аналіз (при аналізі організації кореспондентських відносин банків), системний і комплексний підхід (під час аналізу видів ризиків, що виникають при здійсненні міжбанківських операцій), економіко-статистичні і математичні методи (під час формалізації управління операційним ризиком, що виникає при організації кореспондентських відносин, а також прогнозування залишків на «лоро» рахунках).

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України і Національного банку України, монографії та науково-аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних авторів. Для безпосереднього аналізу результатів функціонування банків використані дані офіційних сайтів Національного банку України, Асоціації українських банків та АТ «БАНК АЛЬЯНС».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ КОРЕСПОНДЕНТСЬКИХ ВІДНОСИН БАНКІВ

1.1 Сутність кореспонденських відносин та фактори, що впливають на їх організацію

В сучасних глобалізаційних умовах розвитку світу та лібералізації фінансової системи відбувається стрімке зростання обсягів та видів міжнародних банківських операцій. У свою чергу, збільшення обсягів та різноманітності банківських операцій спричиняє одночасне збільшення ризиків за ними та, як результат, призводить до трансформації традиційних поглядів на кореспондентські відносини. Ще декілька років тому менеджмент банку відводив кореспондентським рахункам суто технічну роль, то в даний час вони стають один з інструментів мінімізації ризиків, а також суттєвим джерелом акумуляції додаткового прибутку. Активізація кореспондентських відносин відбувається у зв'язку з тим, що банківський ринок дуже швидко розвивається, а за цих відносин банки, виступаючи одночасно позичальниками і кредиторами, тобто формують як попит, так і пропозицію на ці послуги.

Проблематикою пов'язаною з організацією кореспондентських відносин, займаються як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Так, до таких науковців відносяться О.І. Лаврушин і І.Д. Мамонтов [14], О.Я. Стойко [35], О.І. Копилюк [12], О.М. Музичко [16], В.С. Котковський, О.В. Неізнана [13], Н.В. Божидарнік [4], З.В. Михайлів, З.П. Гаталяк, Н.І. Горбаль [9], Л.П. Петрашко [18]. Серед зарубіжних вчених можна виділити Х.У. Дерих, П. Кругман [43], М. Обстфельд Лоуреш, Дж. Мауер [42] та інші.

Отже, в першу чергу, виходячи із завдань дипломної роботи дослідимо сутність та причини, що обумовлюють необхідність кореспондентських відносин між банками України.

У сучасній економічній літературі ототожнюють поняття міжбанківських і кореспондентських відносин, проте слід зазначити, що дані поняття на зважаючи на певний зв'язок між собою відрізняються одне від одного.

Встановлено, що міжбанківські відносини представляють собою сукупність економічних відносин, які виникають між банками з приводу їх взаємодії у національному та міжнародному господарстві. Об'єктом міжбанківських відносин є міжбанківські операції. Існування міжбанківських відносин передбачає здійснення банками міжбанківських розрахунків.

Тобто, враховуючи певну схожість категорій «міжбанківські відносини» й «кореспондентські відносини» їх не варто ототожнювати, оскільки «міжбанківські відносини» включають в себе «кореспондентські відносини». Додатково до операцій за кореспондентськими рахунками в міжбанківські відносини охоплюють інформаційно-консультаційне обслуговування, синдиковане кредитування, трастові, гарантійні операції та інші. Тобто, співробітництво банків не завжди базується на виконанні зустрічних платежів, а існування кореспондентського рахунку не є приводом, за яким можна говорити про кореспондентські відносин між банками.

У деяких випадках кореспондентські відносини є схожими з міжбанківськими, проте водночас простежуємо ряд відмінностей. Перш за все, дані поняття мають різний юридичний аспект. Так, кореспондентські відносини – це договірні відносини. Іншими словами, як тільки міжбанківські відносини стають договірними, їх можна розглядати як кореспондентські. Ця ознака є підтвердженням того, що кореспондентські відносини є частиною міжбанківських. Наступна відмінність полягає в періоді дії кореспондентських відносин. Міжбанківські відносини можуть мати епізодичний характер. На практиці банки, які не мають кореспондентських відносин, лише іноді проводять взаємні розрахунки.

Кореспондентські відносини, у свою чергу, передбачають регулярний бізнес. При цьому вони можуть бути безстроковими, тобто встановлюються на

невизначений строк, залежно від досягнутих умов між банками-кореспондентами.

Отже, кореспондентські відносини мають певні спільні риси з міжбанківськими, проте встановлюються на заздалегідь встановлений строк для підтримки регулярних ділових контактів. Ще однією відмінністю між даними поняттями є мета реалізації кореспондентських і міжбанківських відносин. У ринковій економіці головною метою кореспондентських відносин є отримання прибутку від операцій з банком-кореспондентом, спрямованих на обслуговування клієнтів та здійснення власних міжбанківських угод. Водночас, метою міжбанківських відносин, на відміну від кореспондентських, не завжди є отримання прибутку, тим більше, коли вони здійснюються епізодично і зумовлені дорученням великих і привілейованих клієнтів банку, які підтримують його імідж, в обслуговуванні яких зацікавлений навіть у випадку виникнення додаткових витрат.

Таким чином справедливо зауважити, що кореспондентські відносини – це один з найбільш важливих способів проведення міжбанківських розрахунків, оскільки створює переваги до розширення регіональної мережі паралельно зберігаючи юридичну самостійність і контроль над реалізованими операціями.

Зважаючи на тему дипломної роботи, зупинемось на дослідженні сутності категорії «кореспондентські відносини» більш детально.

О. І. Лаврушин і І. Д. Мамонтов розглядають поняття кореспондентські відносини як «різноманітні форми співробітництва між банками переважним чином з метою здійснення платежів і розрахунків» [14]. О. Я. Стойко зазначає також дотримується схожої думки, що «кореспондентські відносини – це договірні відносини між банками, мета яких – здійснення платежів і розрахунків за дорученням один одному» [35]. У цьому ж ключі розглядають це поняття й О. І. Копилюка та О. М. Музичко, на їх думку «кореспондентські відносини – договірні відносини між комерційними банками, метою яких є прискорення платежів і розрахунків» [12, 16]. На нашу думку, підходи вище

розглянутих науковців є занадто спрощеним, оскільки зупиняються тільки на договірному характері відносин та меті реалізації.

На відміну від наведених підходів Н. В. Божидарнік у [4] кореспондентські відносини визначає як: різноманітні форми співробітництва між двома банками, а саме договірні відносини між банками про здійснення платежів, розрахунків та інших послуг, що виконує банк за дорученням і на кошти іншого.

Такого ж визначення дотримуються у своїх працях і З. В. Михайлів [15], З. П. Гаталяк і Н. І. Горбаль [9]. Ключовою відмінністю даного підходу є визначення того, що кореспондентські відносини включають різноманітні форми співробітництва.

Л. П. Петрашко визначає кореспондентські відносини як «договірні відносини між банками, згідно з якими один банк (кореспондент) тримає депозити, що належать іншим банкам (респондентам), і здійснює операції за рахунком банку-респондента відповідно до законодавства й договору про встановлення кореспондентських відносин» [18]. Не зважаючи на те, що автор до кореспондентських відносин включає ще й форми співробітництва, проте його недоліком є те, що об'єктом кореспондентських відносин визначаються тільки депозити, що значно звужує його розуміння.

Дослідження підходів до визначення змісту поняття кореспондентських відносин у законах України та нормативно-правових актах виявило відсутність трактування даного поняття. Відповідно до нормативно-правові бази України визначено лише поняття «кореспондентський рахунок». Отже, можна сказати про недосконалість нормативної бази України з регулювання даного питання.

У глосарії Національного банку України поняття кореспондентські відносини визначено як «договірні відносини між кредитними установами (банками-кореспондентами) з метою здійснення платежів і розрахунків за дорученнями один одному на підставі кореспондентських угод з відображенням їх на кореспондентських рахунках» [8]. У «Словнику законодавчих термінів України» поняття кореспондентські відносини визначається як «договірні

відносини між банками, мета яких – здійснення платежів і розрахунків за дорученням один одному» [8]. Загальним недоліком зазначених визначень є те, що вони обмежують предмет кореспондентських відносин лише до платіжно-розрахункових операцій.

Розглядаючи підходи закордонних вчених, зауважимо, що австралійські вчені доходять висновку, що «correspondent accounts are commonly definition that used by banks internationally to undertake financial transactions for themselves and their customers in jurisdictions where they generally have no physical presence» [39]. Дане визначення відповідає вітчизняному законодавству, що стосуються даного питання. Можна зробити висновок про дещо відмінне трактування поняття «кореспондентські відносини», проте однакову його сутність.

Отже, справедливо зауважити, що кореспондентські відносини необхідно розглядати як в широкому, так і у вузькому розуміннях.

Так, у широкому розумінні кореспондентські відносини це – всі правові відносини, що опосередковують проведення між банками операцій з використанням існуючих форм співробітництва між ними, основою яких виступає чесна, коректна та узгоджена поведінка в процесі реалізації взаємних доручень.

У свою чергу, у вузькому розумінні кореспондентські відносини це – договірні відносини між банками-контрагентами, в основі яких лежить реалізація платежів і розрахунків за дорученнями одного банку іншому на підставі кореспондентських угод з використанням кореспондентських рахунках.

В подальшому визначемо цілі та завдання, ефективна реалізація яких обумовлює необхідність кореспондентських відносин. Таким чином, розглянемо кореспондентські відносини на макро- та макрорівні.

Особливість кореспондентських відносин на макрорівні полягає у створенні умов для усіх суб'єктів господарювання для ефективної організації грошового обороту і кредитних відносин, а також для подальшого функціонування фінансової, кредитної та інших систем. У свою чергу, мета

кореспондентських відносин на мікроекономічному рівні полягає в отриманні банком прибутку і його максимізації від банківських операцій.

В узагальненому вигляді дані аспекти представлено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Кореспондентські відносини на мікро- і макрорівні [розроблено автором]

Отже, можемо зробити висновок, що кореспондентські відносини виходять з двох джерел, а саме: 1) ділові відносини банків (банки використовують кореспондентські відносини для надання клієнтам максимального переліку послуг); 2) потреба банків, працюючих на фінансовому ринку (задовольняють потреби самих банків як оптових споживачів послуг).

В процесі встановлення кореспондентських відносин доцільно зважати на фактори, які здійснюють вплив на фінансовий стан банків-кореспондентів, а також на надійність, швидкість і якість реалізації платежів.

Фактори встановлення кореспондентських відносин – це критерії, за якими аналізується та здійснюється вибір потенційних банків-кореспондентів.

До вивчення факторів встановлення кореспондентських відносин варто підходити комплексно, виділяючи тенденції розвитку потенційного банку-кореспондента. При цьому необхідно пам'ятати про критерії відкриття кореспондентських рахунків [36]:

– критерій ризику (збереження грошових коштів, розміщених на кореспондентському рахунку); включає в себе:

а) критерій ризику країни: ризик конвертованості валюти; ризик неможливості отримання прибутку; ризик нездійснення платежу (накладення ембарго на переказ грошових коштів з країни).

б) критерій ризику банку (фінансова надійність банку); для даних цілей можуть використовуватись такі показники: розмір статутного і власного капіталу банку; ліквідність і якість активів; коефіцієнт платоспроможності; склад акціонерів;

– критерій дохідності (економічна необхідність відкриття рахунку)

Прибутковість операцій для банку, які здійснюються за кореспондентським рахунком залежить від наступних критеріїв:

а) критерій вартості операцій;

б) критерій умов ведення рахунку:

– вартість відкриття рахунку;

– вартість ведення рахунку;

– умови нарахування відсотків за грошові кошти на кореспондентському рахунку (процентна ставка, мінімальний баланс, періодичність нарахування та інше);

в) критерій швидкості проведення операцій, який залежить від:

– швидкості виконання платежів (звичайний чи негайний платіж);

– масштабів кореспондентської мережі рахунку «лоро», тобто чим ширша кореспондентська мережа банку, тим швидше здійснюються платежі.

Розглянувши критерії встановлення кореспондентських відносин в банку, зауважимо, що чинники, що впливають на їх встановлення можуть бути як

загальні, так і специфічні. Деталізація цих факторів ілюструємо за допомогою рисунку 1.2.

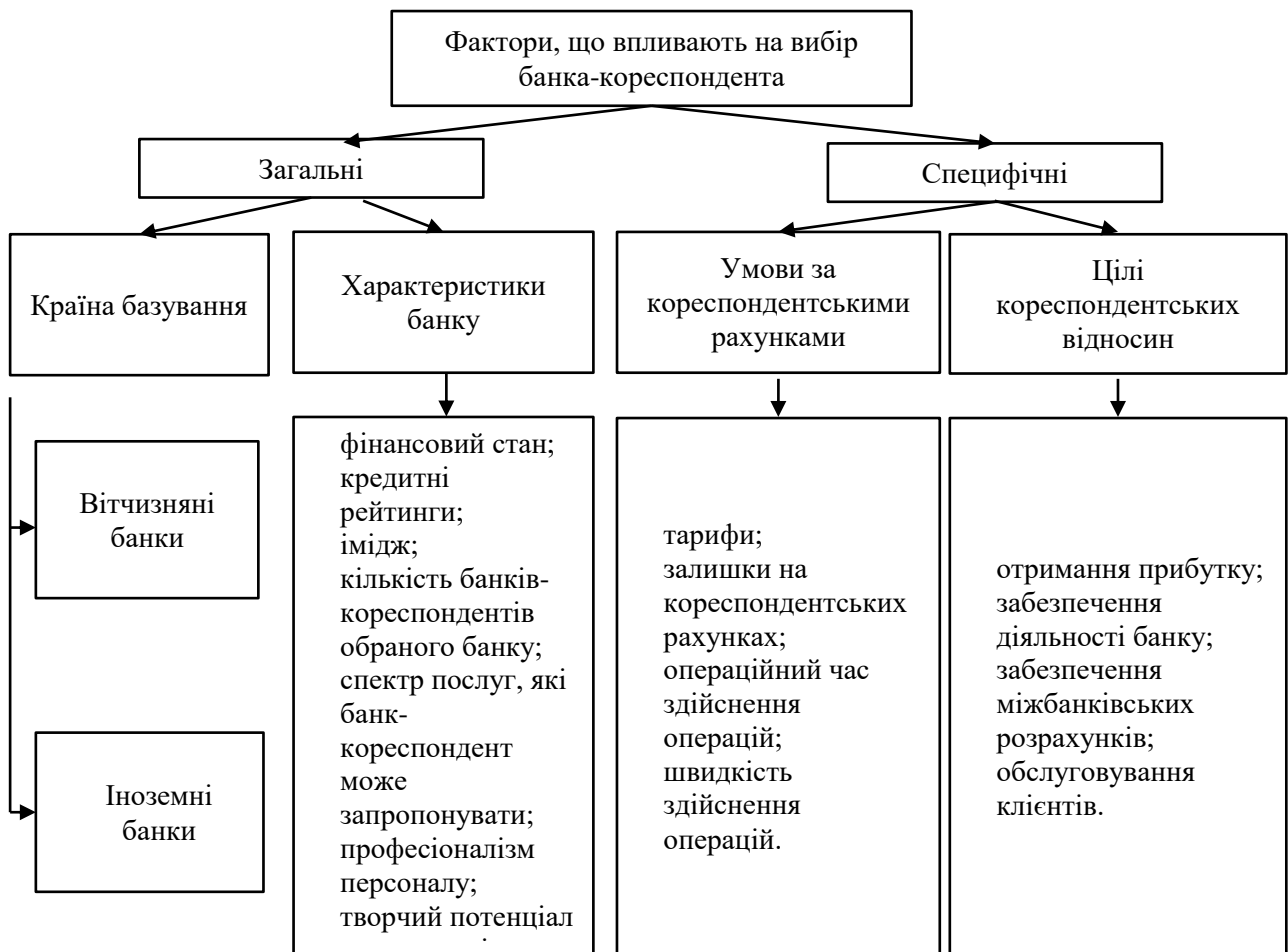

Рисунок 1.2 – Фактори, що впливають на вибір банків-кореспондентів [розроблено автором]

Так як кореспондентські відносини – це договірні відносини між банками, то цілі таких відносин можуть мати різний характер, зокрема:

- платіжний оборот;
- проведення документарних операцій;
- здійснення платежів за чеками;
- надання гарантій;
- забезпечення діяльності банку;
- забезпечення міжбанківських розрахунків;
- обслуговування клієнтів;

- отримання прибутку.

Під умовами за кореспондентськими рахунками маємо на увазі те, що кожен банк встановлює свої тарифи на встановлення та обслуговування кореспондентських рахунків, обговорюються обов'язкові залишки рахунках, а також операційний час та швидкість здійснення операцій. Водночас, слід відмітити, що найбільш вагомим фактором серед вищезазначених є фінансовий стан та наскільки розвиненою є мережа кореспондентських рахунків банку.

Крім того, при встановленні кореспондентських рахунків діє «золоте правило»: як можна менше рахунків і як можна менше залишків грошових коштів на них [29]. Як можна менше рахунків, тому що відкриття і ведення кореспондентських рахунків «ностро» потребує певних витрат банку:

- платіж за користування кореспондентським рахунком;
- витрати на утримання штабу операціоністів і працівників;
- витрати на працівників відділу кореспондентських відносин банку;
- поштово-телеграфні витрати та інше.

Як можна менше залишків на кореспондентському рахунку, тому що дохідність грошових коштів, які залишаються на кореспондентському рахунку завжди менша, ніж за іншими вкладеннями, іноді становить 0%.

Для зменшення ступеня ризику за кореспондентськими рахунками банки можуть використовувати такі форми:

- встановлення внутрішніх лімітів на конкретний банк-кореспондент або здійснювані операції;
- використання рейтингової оцінки банку.

Провівши детальний аналіз вище наведеної інформації відбувається визначення зв'язку з потенційними банками-кореспондентами та подання пропозиції щодо ідентифікації кореспондентських відносин. Ця інформація повинна враховувати дані про фінансовий стан та кредитоспроможність банку, умови виконання банківських операцій, місце в банківській системі країни, та інші дані.

Проаналізувавши чиники, що здійснюють впливають на встановлення кореспондентських рахунків, ідентифікуємо принципи управління кореспондентськими рахунками [40]:

- необхідність підтримки залишків на власних «ностро»-рахунках в розмірах, достатніх для задоволення потреб в платежах свої клієнтів і забезпечення власних операцій;

- недопущення овердрафту (перевищення ліміта можливостей) на власному «ностро»-рахунку, так як за нього сплачуються вищі відсотки;

- не слід підтримувати збиток грошових коштів на кореспондентському рахунку, оскільки відсоток за такими грошовими коштами мінімальний або взагалі відсутній.

Отже, розвиток кореспондентських відносин необхідно розглядати як характеристику бізнесу банку, крім того – як важіль розвитку. Кореспондентські відносини мають бути тільки надійними і оперативними, а їх необхідність повинна розглядатись з позиції співвідношення витрат і доходів. Важливість кореспондентських відносин обумовлює необхідність менеджменту банків розробляти виважену політику щодо інших банків, визначаючи з якими з них, та в яких сферах, а також в якому обсязі й на яких умовах розвивати співпрацю.

1.2 Система управління організацією кореспондентських відносин банків

Встановивши в попередньому підрозділі вагоме значення кореспондентських відносин для забезпечення ефективної банківської діяльності в подальшому виникає необхідність ідентифікації як безпосередньо системи управління кореспондентських відносин, так й окремо її елементів.

Отже, в першу чергу, зазначимо, що систему кореспондентських відносин необхідно розглядати, як сукупність взаємопов'язаних елементів, яка в

результаті їх взаємодії дозволить досягти визначених цілей з дотриманням нормативно-правових вимог та мінімальним рівнем ризику.

Система кореспондентських відносин повинна включати наступні елементи: предмет, об'єкти, суб'єкти, технологію та їх організацію.

Дослідимо кожен з елементів більш детально. Предмет – система взаємодія банків по обслуговуванню їх клієнтів і реалізації власних міжбанківських угод (рис. 1.3.) Тобто, один банк з метою здійснення своїх операцій користується послугами іншого банку.

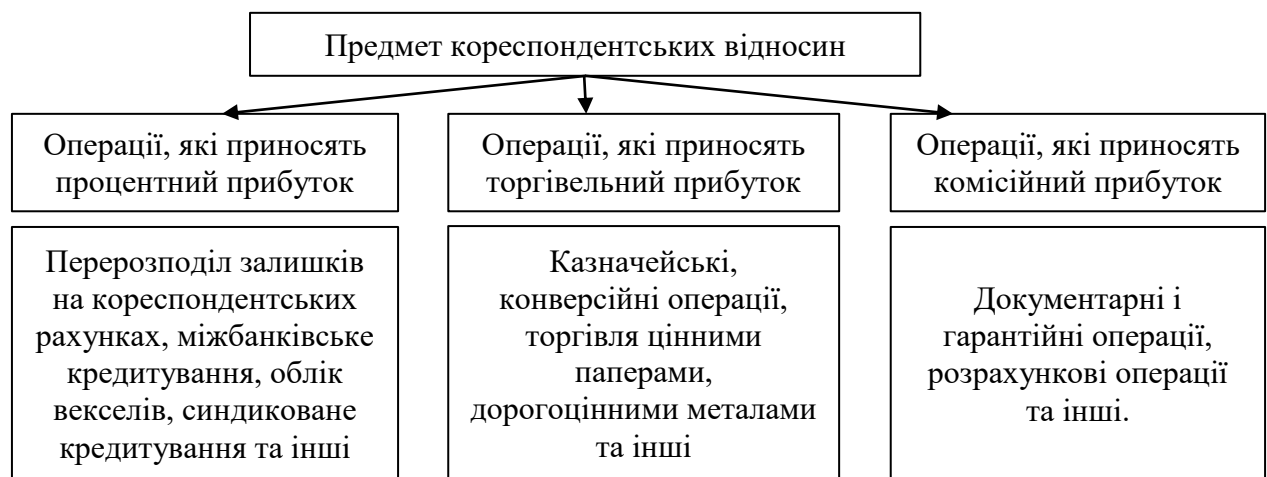

Рисунок 1.3 – Структура предмету кореспондентських відносин [розроблено автором]

Суб'єкт – учасники кореспондентських відносин. Виділяють: банк-кореспондент – банк, що відкриває кореспондентський рахунок; банк-респондент – банк, який відкрив кореспондентський рахунок іншому банку і являється розпорядником [45].

Об'єктом – є договори про встановлення кореспондентських відносин.

Базовим елементом системи кореспондентських відносин є також технологія, тобто сукупність дій, які дозволяють сформувати ефективні кореспондентські відносини. До цих дій вносять: формування інформаційного забезпечення для проведення операцій, кадрового забезпечення, внутрішньої нормативної бази.

Кореспондентські відносини класифікують за різними ознаками [4]:

- за напрямом встановлення: внутрішні (між материнським та дочірніми банками); зовнішні (між різними банками); односторонні (тільки в одному банку-кореспонденті); взаємні (взаємні кореспондентські рахунки).

- за юридичним змістом: повноцінні (банки-кореспонденти за дорученнями один одного виконують будь-які банківські операції); обмежені (існують законодавчі обмеження).

- за функціональним змістом: основні (операції, пов'язані з рухом коштів); додаткові (проведення консультативного та інформаційного обслуговування).

- за строковістю: строкові; безстрокові.

- за ступенем розвитку: розвинуті; нерозвинуті.

- за формою власності: державні (встановлюються між державними банками); комерційні (між недержавними банками); змішані (між державними і недержавними банками).

- за географічним розміщенням: внутрішньо регіональні; міжрегіональні; міжнародні.

Переважає більшість банківських операцій, що становлять предмет кореспондентських відносин, реалізуються з використанням кореспондентських рахунків та міжбанківських лімітів. Запропановано під поняттям «кореспондентський рахунок» розуміти рахунок, який відкривається одним банком іншому банку для обліку коштів і проведення розрахунків за взаємними дорученнями.

Виділяють два види кореспондентських рахунків [12, 13]: «лоро», тобто рахунок відкритий банком своїм банкам-кореспондентам; «ностро», тобто рахунок відкритий в банку-кореспонденті, на якому відображаються взаємні платежі. Рахунок «ностро» в одному банку є рахунком «лоро» у банку-кореспонденті. Основні записи виконуються за рахунком «лоро». Операції за рахунком «ностро» здійснюються за методом дзеркальної бухгалтерії.

На рахунках «ностро» обліковуються кошти банку, депоновані у іншому українському або зарубіжному банку-кореспонденті. З цих рахунків виконуються платежі на користь клієнтів банків-кореспондентів.

На рахунках «лоро» обліковуються грошові кошти, що належать банку, на ім'я якого відкритий цей рахунок. На рахунках «лоро» відображається надходження грошових коштів на адресу клієнтів.

Наступний етап це – оформлення кореспондентських відносин, що включає наступний комплекс заходів.

На основі аналізу фінансового стану банків-кореспондентів, їх платоспроможність і репутація, а також оцінюванню захисту від ризику неплатоспроможності за операціями з кореспондентом генерується зв'язку з потенційними банками-кореспондентами та подання ним пропозиції щодо встановлення кореспондентських відносин.

Банк, обраний в якості потенційного банку-кореспондента, розглядає пропозицію і приймає рішення про встановлення даних відносин або про відмову.

Надалі відбувається укладання кореспондентської угоди – договору про встановлення кореспондентських відносин і відкриття кореспондентських рахунків.

З метою підвищення ефективності кореспондентських відносин банкам необхідно здійснювати їх систематичну оптимізацію, яка полягає у пошуку, визначенні і встановленні рентабельних і взаємовигідних форм співпраці між банками-кореспондентами. Це реалізується шляхом управління режимами ведення кореспондентських рахунками і міжбанківських лімітів. Формалізація процесу оптимізації кореспондентських відносин наведена на рисунку 1.4.

Регулювання кореспондентських відносин між банками України здійснюється на основі визначених нормативно-правових актів, які описують загальні положення і вимоги до них; внутрішніми положеннями банків, які характеризують правила оформлення, ведення і закриття кореспондентських

рахунків, а також певними міжнародними актами, що в своїй більшості стосуються протидії легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом.

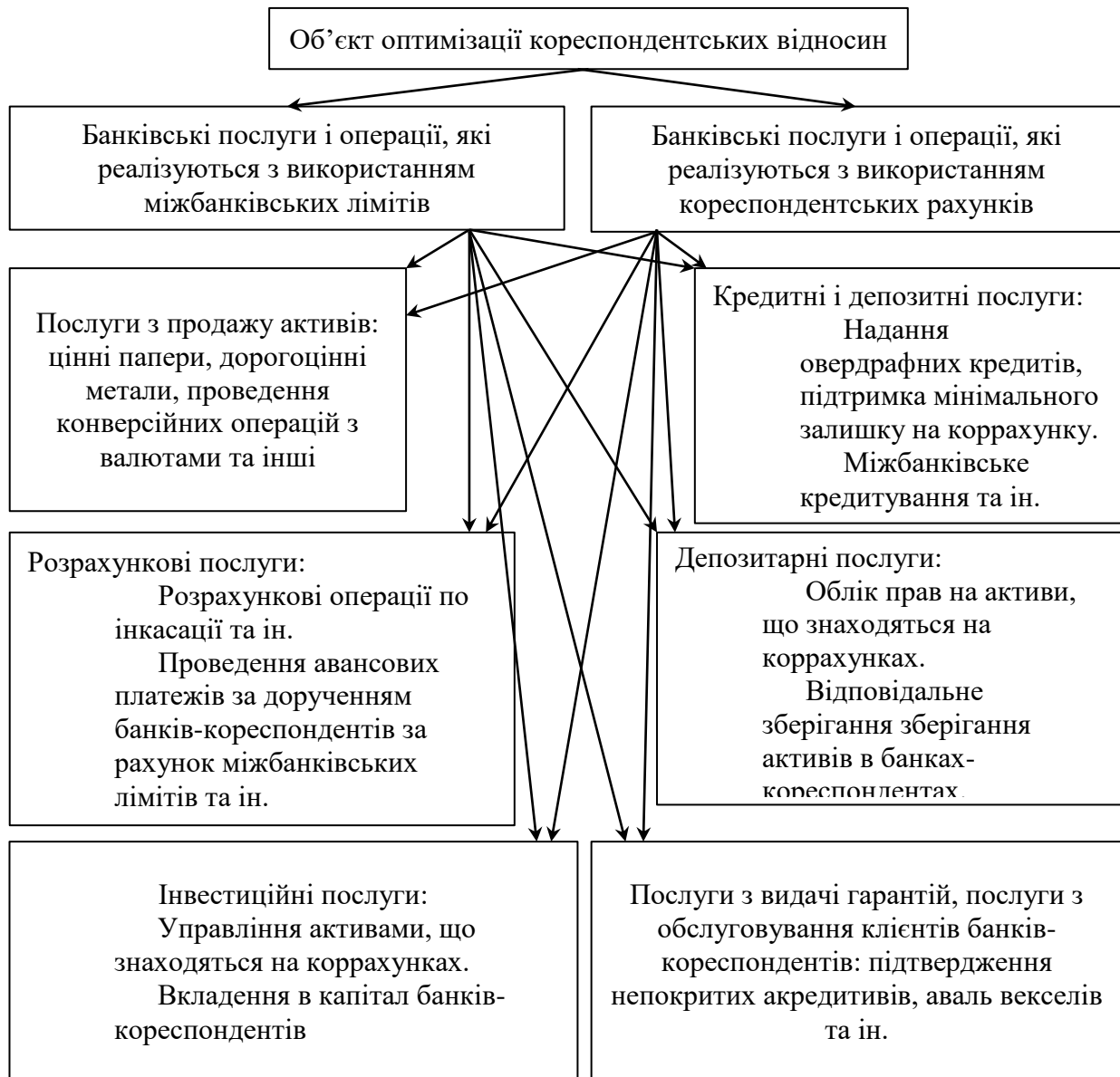

Рисунок 1.4 – Структура об'єкта оптимізації кореспондентських відносин [16]

Провівши детальний аналіз системи управління кореспондентських відносин банку, пропонуємо провести формалізацію даного процесу за допомогою рисунку 1.5.

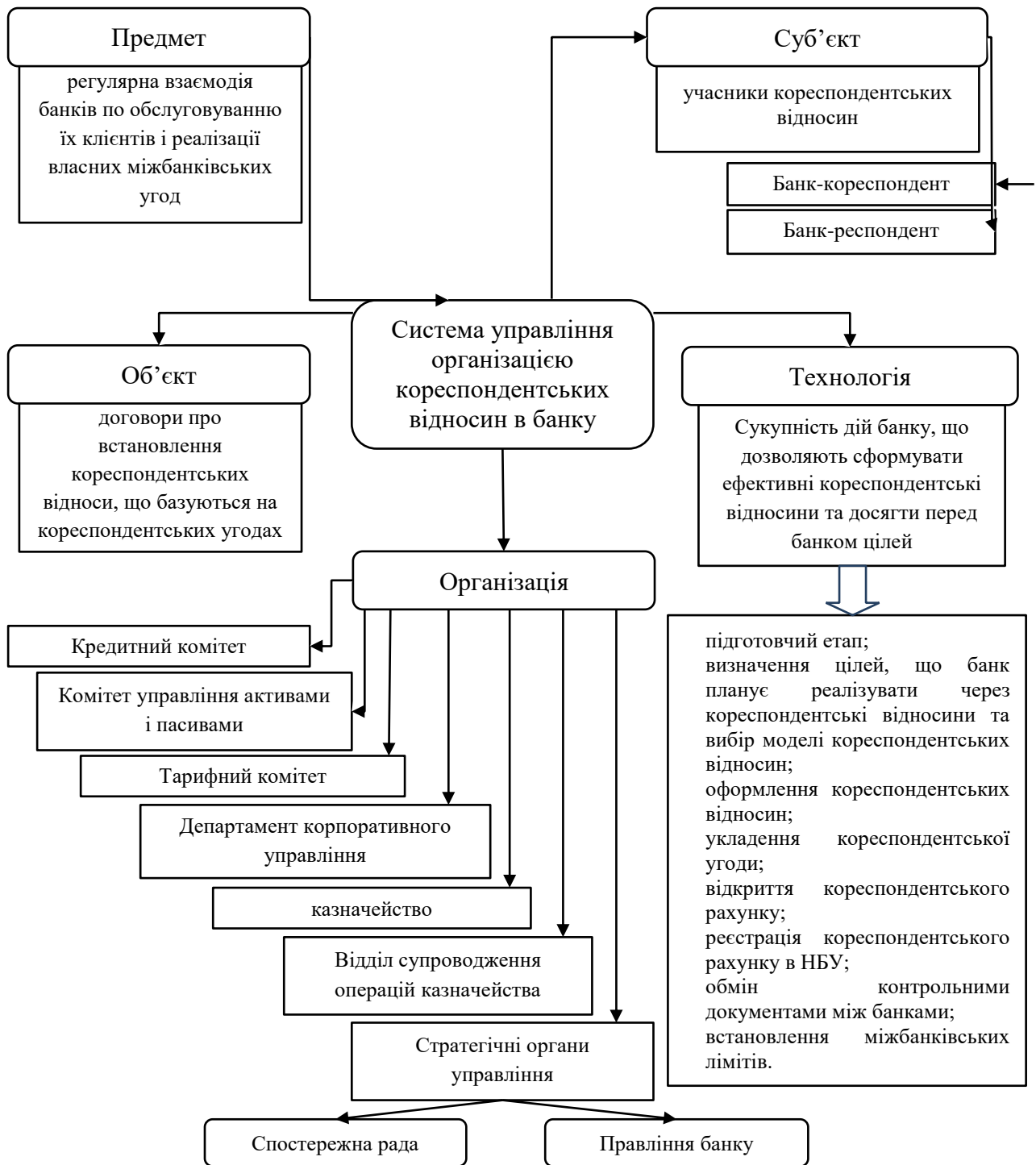

Рисунок 1.5 – Система управління організацією кореспондентських відносин в банку

Отже, справедливо зауважити, що кореспондентські відносини представляють собою комплексну систему, складові елементи якої щільно взаємопов'язані між собою. Системи кореспондентських відносин об'єднує

наступні п'ять складових: предмет, об'єкти, суб'єкти, технологію та організацію.

1.3 Організаційне та інформаційне забезпечення лімітування при здійсненні міжбанківських операцій

Зважаючи на відсутність єдиного підходу до технології встановлення лімітів на банки-контрагенти та існуючі недоліки у моделях, що пропонуються науковцями, кожен банк обирає методику встановлення лімітів на основі власного досвіду. Внутрішні нормативні документи щодо лімітування банків-контрагентів для здійснення міжбанківських операцій є невеликими за обсягами, що пояснюється їх постійною зміною відповідно до законодавчих норм та ситуації на ринку.

Проведення аналізу банків-контрагентів передбачає наявність у банку відповідних підрозділів. З практичної точки зору останнє повинно бути реалізовано незалежно від керівників «активних» підрозділів банку. Бажано, щоб підрозділи, які виконують оцінку банків-контрагентів та встановлюють відповідні ліміти, прямо підпорядковувались голові кредитного комітету або голові правління банку. Це пов'язано з тим, що у протилежному випадку може виникнути конфлікт інтересів, який можна вирішити шляхом прив'язування матеріального заохочення даного підрозділу до доходів банку від проведення міжбанківських операцій. Затвердження лімітів, як правило, є дискретним процесом, а отримання нової інформації та її аналіз – безперервним, а тому аналітики банку повинні мати право у будь-який момент між засіданнями кредитного комітету зменшувати або закривати ліміти в односторонньому порядку.

Для адекватної оцінки фінансового стану конкретного банку й прийняття рішення про розміщення в ньому ресурсів необхідно створити базу даних, що складається з розрахованих показників-коефіцієнтів для різних банків. Вона

також повинна бути доповнена відомостями про банки, котрі мають або мали проблеми різного роду. На основі такої інформації методами математичної статистики можна визначити ті граничні значення відносно показників, за якими потім відбувається класифікація банку як малонадійного. Така процедура є основою для здійснення градації аналітичної системи. Описаний підхід базується на визнанні того факту, що реальні механізми і закони розвитку для всієї банківської системи єдині.

У якості основи для оцінки фінансового стану та присвоєння відповідного рейтингу банку-контрагенту вітчизняні банки використовують відкриті дистанційні рейтингові методики, серед яких зокрема: методики визначення надійності комерційних банків В. Кромонава; фінансової діагностики надійності банків О.Г. Пісарєва; методики аналітичних ієрархічних процесів або методу аналізу ієрархії, розроблений Т.Сааті, рекомендації методики CAMELS, рейтингову модель Euromoney та відкриті методики рейтингування банків Російської Федерації. Також у якості джерела інформації виступає світовий досвід по визначенню фінансової стійкості банку, міжнародний досвід та власні вимоги банку щодо аналізу фінансового стану банків. Значну роль відіграють вимоги та рекомендації Національного банку України щодо аналізу фінансового стану банків-позичальників.

Джерела інформації про банк-контрагент для встановлення лімітів на проведення міжбанківських операцій умовно розділити на два блоки: зовнішні та внутрішні. До зовнішніх джерел можна віднести зокрема такі:

- дані річної фінансової та квартальної звітності банку-контрагента;
- дані фінансової звітності банків України на сайті НБУ;
- окремі форми статистичної звітності, що надсилаються банком-контрагентом на вимогу банку, що встановлює ліміт;
- дані національних та міжнародних рейтингових агентств про фінансовий стан банку-контрагента;
- висновки аудиторських компаній про діяльність банку-контрагента;

- інформація про банк-контрагент, що збирається через бюро кредитних історій;
- дані про засновників, акціонерів та власників істотної участі банку-контрагента;
- дані про материнську фінансову установу;
- дані ЗМІ.

Організаційне забезпечення процесу встановлення лімітів на банки-контрагенти для проведення операцій на міжбанківських кредитному та валютному ринках передбачає співпрацю таких органів банку: спостережна рада, правління, профільні комітети, служби ризик-менеджменту, внутрішнього аудиту та банківської безпеки, казначейство, підрозділи фронт- та бек-офісу.

На спостережну раду покладаються найвищі повноваження: визначення структури управління ризиками банку, затвердження стратегії управління ризиками при здійсненні міжбанківських операцій (цілей і завдань, «апетиту» до ризику, профіль ризиків тощо), здійснення контролю за рівнями ризиків та достатністю капіталу для їх покриття. Отже, фактично спостережна рада у сфері лімітування банків-контрагентів визначає розміри ризиків, що може взяти на себе банк при проведенні міжбанківських операцій.

Частину повноважень у сфері управління ризиками міжбанківських операцій спостережна рада делегує правлінню банку. Воно здійснює керівництво управління ризиками, реалізовує стратегію та політику управління ризиками, що затверджується спостережною радою, організовує контроль за ризик-менеджментом у банку та надає рекомендації і роз'яснення спостережній раді щодо управління ризиками.

Правління банку, у свою чергу, покладає частину своїх повноважень щодо управління активами та пасивами, а також ризиками відповідним профільним комітетам. Серед таких комітетів у банку є мінімум два – комітет з управління активами та пасивами (КУАП) і кредитний комітет. На засіданнях КУАП приймаються колегіальні рішення щодо напрямків управління процентним, валютним, ринковим і ризиком ліквідності. КУАП виносить

рішення щодо здійснення контролю за достатністю капіталу, процедурою встановлення лімітів. Даний комітет затверджує нормативи, що забезпечують оптимальний рівень ризику і дохідності операцій з банками-контрагентами, призначає відповідальних за моніторинг виконання внутрішніх лімітів, визначає вартість активів та зобов'язань, здійснює управління структурою балансу банку.

На кредитний комітет покладено функцію щодо встановлення та затвердження лімітів на банки-контрагенти відповідно до внутрішніх нормативних документів і доведення інформації про такі ліміти до відомих підрозділів міжбанківського бізнесу. Кредитний комітет переглядає на засіданнях встановлені ліміти на банки-контрагенти з відповідною частотою, що також регламентується внутрішніми правилами встановлення лімітів (як правило, не рідше, ніж один раз на квартал). Також кредитний комітет приймає рішення щодо можливості перевищення встановленого ліміту на банк-контрагент як на засіданнях, так і в робочому порядку.

Служба внутрішнього аудиту банку безпосередньо не задіяна у процесі управління ризиками банку та встановленні лімітів, однак здійснює контроль за даними аспектами у результаті проведення планових перевірок. Служба аудиту банку проводить оцінку достатності та ефективності систем внутрішнього контролю в частині ризик-менеджменту, а також може вносити пропозиції на засідання спостережної ради щодо можливого їх вдосконалення.

Департамент безпеки банку, у свою чергу, здійснює пошук та дає оцінку якісним показникам про діяльність банків-контрагентів. На дану службу покладена функція виявлення реальних та потенційних загроз діяльності банку на міжбанківському ринку. Підрозділ займається накопиченням інформації щодо проблем забезпечення безпеки банку й виконує інші функції з питань банківської безпеки.

До фронт офісів можна віднести дилінгові зали банку, працівники яких безпосередньо займаються укладанням угод на міжбанківських валютних ринках та ринку FOREX. Разом з тим, укладання окремих міжбанківських угод

може здійснюватися казначейством банку або департаментом фінансових інститутів.

Крім того, казначейство банку та департамент фінансових інститутів відповідальні за подання переліку банків-контрагентів на встановлення або перегляд лімітів для проведення міжбанківських операцій із зазначенням рекомендованих розмірів. У разі отримання негативної інформації про банки-контрагенти, особливо про ті, які на поточний момент мають встановлені ліміти, дані підрозділи інформують департамент ризик-менеджменту. Казначейство та департамент фінансових інститутів здійснюють контроль за дотриманням встановлених на засіданні кредитного комітету лімітів (безпосередньо до укладання окремої міжбанківської угоди) та здійснюють запит фінансової звітності у банків-контрагентів. На бек-офіси також покладена функція оформлення міжбанківських операцій (наприклад, відповідальність може нести управління з оформлення та обліку банківських операцій).

Служба ризик-менеджменту в банках України, найчастіше, виконує такі функції:

- розробка методології щодо управління ризиками при здійсненні міжбанківських операцій;
- здійснення експертної оцінки внутрішньобанківських документів на предмет їх відповідності політиці та стратегії управління ризиками при здійсненні міжбанківських операцій;
- проведення експертизи нових банківських продуктів та бізнес-процесів з метою виявлення їх впливу на ризикові позиції банку на міжбанківському ринку;
- розробка та організація систем контролю за ризиками міжбанківських операцій;
- вимірювання ризиків міжбанківських операцій і сценарний аналіз ризикових подій;

- обчислення розрахункового розміру лімітів на банки-контрагенти, подання їх на розгляд до кредитного комітету банку та контроль за їх дотриманням;
- здійснення моніторингу ризикових позицій банку на міжбанківському ринку та оцінка якості управління ризиками;
- організація системи превентивних заходів щодо виникнення проблемної заборгованості, її реструктуризації і стягнення;
- складання та подання форм звітності щодо ризикових позицій банку на міжбанківському ринку та подання рекомендацій правлінню стосовно їх оптимальних значень.

Таким чином, департамент ризик-менеджменту отримує фінансову звітність від банків-контрагентів і займається її обробкою; здійснює щомісячний аналіз банків-контрагентів та розрахунок лімітів на банки; подає інформацію до кредитного комітету; вносить затвержені лімітів до автоматизованої банківської системи та проводить щоденний контроль за дотриманням встановлених лімітів за результатами даних балансу за звітний день.

Загальний вигляд регламенту взаємодії вищезазначених структурних підрозділів у процесі лімітування банків-контрагентів для здійснення міжбанківських операцій відображено у додатку А та на рисунку 1.6.

Рисунок 1.6 – Організаційне забезпечення процесу встановлення лімітів на банки-контрагенти для здійснення міжбанківських операцій

Таким чином, у процесі встановлення лімітів на банки-контрагенти при здійсненні міжбанківських операцій задіяна більшість органів банку: спостережна рада, правління, профільні комітети, служба ризик-менеджменту, внутрішнього аудиту та ін. Методики лімітування банків-контрагентів розроблюються банком відповідно до законодавчих норм і передбачають використання повного спектру зовнішньої і внутрішньої інформації про банк.

РОЗДІЛ 2

УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ КОРЕСПОНДЕНТСЬКИХ ВІДНОСИН У АТ «БАНК АЛЬЯНС»

2.1. Загальна характеристика діяльності АТ «БАНК АЛЬЯНС»

АТ «БАНК АЛЬЯНС» – універсальний Банк, що працює на ринку більше 29 років (zareєстровано НБУ 10.03.1992 р. за №89). Банк надає повний спектр банківських послуг для юридичних та фізичних осіб, ключовим сегментом виступають клієнти мікро та МСБ сегментів. Банк спрямовує свої зусилля на формування довготривалих партнерських відносин з клієнтами, сприяння їх фінансовому добробуту та розвитку рівня банківського сервісу.

Банк активно використовує інструменти міжбанківського ринку для оперативного розміщення (залучення) тимчасово вільних коштів, а також для проведення валютно-обмінних операцій. Банк є активним гравцем на міжбанківському ринку (розміщення/залучення ресурсів з банками-контрагентами, операції СВОП, операції з купівлі у НБУ депозитних сертифікатів).

Банк є учасником всіх державних програм, передбачених Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», драйвером яких виступає Програма «Доступні кредити 5-7-9%».

У липні 2020 року Банк підписав угоду з Європейським інвестиційним банком (ЕІВ) щодо залучення фінансування обсягом 20 млн. євро в рамках спільних з державою Україна проектів «Основний кредит для малих і середніх підприємств і компаній із середнім рівнем капіталізації» і «Основний кредит для аграрної галузі - Україна» (станом на кінець 2021 року Клієнтам Банку надано фінансування в розмірі 9,2 млн. євро).

У грудні 2021 року Банком укладено угоду з Міжнародною фінансовою корпорацією (ІФС) щодо відкриття кредитної лінії в розмірі 11 млн. дол. США та лінії торговельного фінансування у розмірі 10 млн. дол. США. У грудні 2020

року Банк і Державне експортно-кредитне агентство уклали договір про участь клієнтів Банку в програмі «Страхування експортних ризиків». Також Банк є учасником Міжнародної торгової палати та Європейської бізнес-асоціації.

Мережа Банку налічувала 30 відділень в містах України. Станом на звітну дату Банком було емітовано 21 809 платіжних карток (переважно MasterCard). Банк надає послуги торгового еквайрингу за картками Visa, MasterCard і ПРОСТІР.

Значення нормативу адекватності капіталу Н2 станом на звітну дату більш ніж у 2 рази перевищувало нормативне (21% проти 10%, відповідно). Нормативи ліквідності Банку дотримуються із запасом. За результатами 2021 року Банк суттєво зменшив обсяг кредитування пов'язаних з Банком осіб – фактичне значення Н9 зменшилося до 4% проти 15% станом на початок звітного періоду та при граничному нормативному значенні в 25%.

Основною дохідною складовою активів Банку протягом аналізованого періоду був клієнтський кредитний портфель.

Станом на звітну дату активні міжбанківські операції були представлені переважно валютними коштами на коррахунках в українських банках з державною часткою. Якість коштів на НОСТРО рахунках була високою.

Основною складовою клієнтського кредитного портфелю протягом аналізованого періоду були кредити юридичним особам в поточну діяльність.

Частка валютних кредитів в клієнтському кредитному портфелі була значною, проте стан їх обслуговування – прийнятним (прострочена заборгованість за валютними кредитами станом на звітну дату була незначною), що свідчить про невисоку чутливість Банку до кредитного ризику, пов'язаного з девальвацією гривні.

Основною складовою зобов'язань станом на звітну дату були кошти юридичних осіб. Діяльність Банку характеризувалась помірною залежністю від коштів приватних клієнтів. При цьому кошти клієнтів залучались переважно в національній валюті, що свідчить про помірну чутливість Банку до валютного ризику.

Обсяг доходів, отриманих Банком за результатами 9 місяців 2021 року, склав 1 134,51 млн грн проти 619,21 млн грн за результатами аналогічного періоду попереднього року. Основними складовими доходів Банку були процентні доходи за кредитами юридичним особам та комісійні доходи за операціями з клієнтами.

Враховуючи незначну питому вагу адміністративних витрат у валових доходах, протягом аналізованого періоду діяльність Банку характеризувалась невисокою витратністю. Показники ефективності діяльності (ROA та ROE, чиста процентна маржа) перебували на прийнятному рівні.

Основною складовою високоліквідних активів (ВЛА) були ОВДП та депозитні сертифікати НБУ. Рівень покриття поточних зобов'язань Банку ВЛА був достатнім. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності, який характеризує здатність Банку розраховуватись за поточними зобов'язаннями, було прийнятним. Станом на звітну дату Банк виконував нормативи LCR в іноземній валюті та за всіма валютами, а також норматив NSFR із запасом.

Виходячи з вище наведеного аналізу, зауважимо, що у 2021 році агентство S&P підтвердило Банку довгостроковий і короткостроковий кредитні рейтинги емітента на рівні «B-/B» [47].

2.2 Управління організацією кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Переходячи безпосередньо до аналізу система кореспондентських відносин у АТ «БАНК АЛЬЯНС» зазначимо, що предметом кореспондентських відносин банку є регулярна взаємодія банків по обслуговуванню їх клієнтів детально представлена на рисунку 2.1.

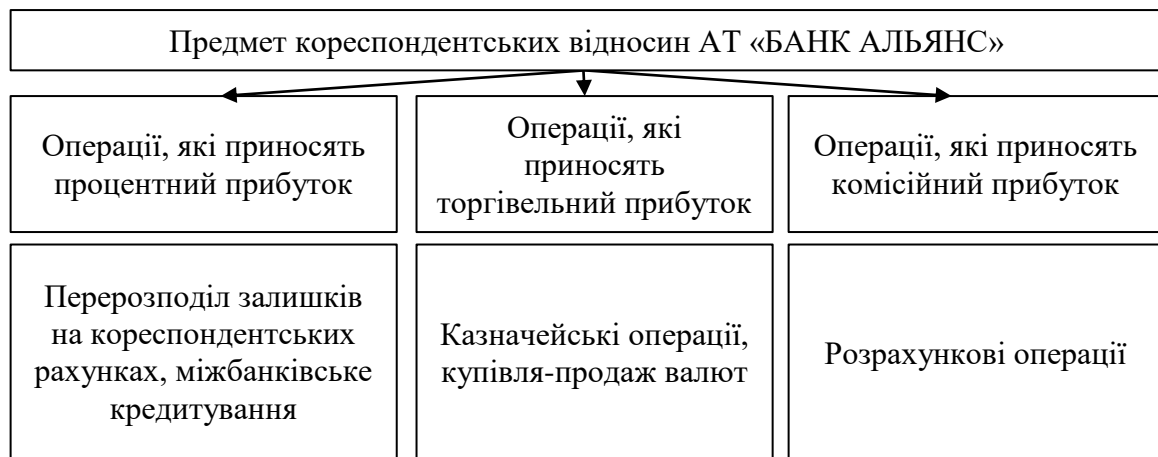

Рисунок 2.1 – Структура предмету кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС» [розроблено автором]

АТ «БАНК АЛЬЯНС» використовує кореспондентські рахунки для виконання міжбанківських угод і лише, як виключення, відкриває кореспондентський рахунок для конкретного клієнта. Це зумовлено тим, що банку не вигідно працювати під кожного клієнта окремо, оскільки обслуговування кожного кореспондентського рахунку потребує значних витрат, які не завжди покриваються при роботі за такими кореспондентськими рахунками, у результаті чого вони є збитковими. Саме тому банк пропонує працювати клієнту через наявні кореспондентські рахунки з іншими банками.

Суб'єктами кореспондентських відносин банку, з однієї сторони, АТ «БАНК АЛЬЯНС», а з іншої – банк, в якому відкритий кореспондентський рахунок нашого банку. Банк відкриває кореспондентські рахунки лише з взаємним відкриттям рахунків.

АТ «БАНК АЛЬЯНС» відкриває кореспондентські рахунки в наступних валютах: долар США, євро, швейцарський франк, англійський фунт, польський злотий канадський долар турецька ліра.

За період 2019-2021 рр. спостерігається розширення мережі кореспондентських рахунків за рахунок відкриття нових та закриття старих рахунків. Зміни у кореспондентській мережі є наслідком економічних факторів. Зміни у партнерських відносинах та зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів

підприємницької діяльності, санкції міжнародних організацій та інше також можуть ініціювати зміни кореспондентської мережі.

Визначимо структуру кореспондентської мережі банку та резидентності на основі даних, наведених у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Рух коштів банків-кореспондентів, грн.

Банк	Залишок на 01.01.2020	Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	Залишок на 01.01.2021
Банки-резиденти	193315069,36	797498779,63	757104346,14	30834327,57
АТ "ПУМБ"	477231,12	3800267,94	3910225,17	69468,96
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	159796000,00	9199943,00	9199943,00	20781800,00
АТ "ОЩАДБАНК"	56967,61	6530193,17	5558826,95	976107,37
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	92396,44	0,00	0,00	74,33
АТ "А - БАНК"	10631117,52	711488770,56	672538627,59	8056541,79
АТ «Укресімбанк»	2368350,06	36047568,74	35643813,14	694456,48
АТ "УкрСиббанк"	130109,02	166576,91	0,07	167295,81
ПАТ "Ідея Банк"	12935,49	0,00	0,00	31,97
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	19691857,28	30045714,55	30045714,55	1,28
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	58104,82	9744,76	13393,12	62712,18
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,00	210000,00	193802,55	25837,40
Банки-нерезиденти	1093322,25	25399038,49	25010182,95	618322,58
Усього оборотів за кореспондентськими рахунками	194408391,61	822897818,12	782114529,09	31452650,15

Як свідчать наведені дані, найбільш активний рух коштів спостерігався за кореспондентськими рахунками банків-резидентів АТ «А – БАНК» і АБ «Кліринговий Дім». Так, дебетові обороти і кредитові обороти по банку АТ «А – БАНК» становили 711488770,56 грн., по АБ «Кліринговий Дім» – 30045714,55 грн. При цьому найбільше залишків на кореспондентському рахунку має АТ «А – БАНК».

Таким чином, АТ «БАНК АЛЬЯНС» має розвинену мережу кореспондентських відносин, яка включає в себе співпрацю як з вітчизняними, так і іноземними банками.

Відповідно до загальноприйнятої класифікації кореспондентських рахунків у АТ «БАНК АЛЬЯНС» можна виділити: за напрямом встановлення – зовнішні, взаємні; за юридичним змістом – повноцінні, за строковістю – строкові; за ступенем розвитку – розвинуті; за формою власності – комерційні, змішані; за географічним розміщенням – міжрегіональні, міжнародні.

При оформленні кореспондентських відносин банк обирає банки-кореспонденти. За вибір банків-кореспондентів відповідає начальник операційного відділу по роботі з іноземною валютою. Вибір банків-кореспондентів здійснюється на основі фінансового стану банків.

АТ «БАНК АЛЬЯНС» здійснює оцінку фінансового стану банку-кореспондента за власною методикою, яка базується на комплексному аналізі факторів якісного та кількісного характеру. Оцінка факторів здійснюється на основі порівняльного аналізу значень банка-кореспондента.

Порівняльний аналіз здійснюється відносно трьох основних базисів: даних банка-кореспондента за попередні роки (горизонтальний аналіз); даних банків групи порівняння (для кожного банка-кореспондента формується група порівняння, виходячи з профілю банка-кореспондента та бізнес-середовища, в якому він працює); базисних даних, які базуються на методиках рейтингових агентств, а також експертних підходах.

При оцінці фінансового стану банку АТ «БАНК АЛЬЯНС» використовує методи горизонтального і вертикального аналізу, який дозволяє оцінити стан банка-кореспондента як в окремо взятому періоді, так і в динаміці, а також здійснити прогноз майбутнього фінансового стану банка-кореспондента. Для цього аналізується дані фінансової звітності та розрахункові показники, які дозволяють оцінити ризики і характеристики банку-кореспондента.

Після проведення оцінки фінансового стану потенційного банка-кореспондента АТ «БАНК АЛЬЯНС» встановлює з ним зв'язок. Подання пропозицій щодо встановлення кореспондентських відносин банк здійснюється у телефонному режимі або за допомогою електронної пошти.

У разі прийняття рішення про встановлення кореспондентських відносин банком-кореспондентом АТ «БАНК АЛЬЯНС» надсилає банку контрагенту підписану угоду про встановлення кореспондентських відносин. Після отримання документів начальник операційного відділу по роботі з іноземною валютою перевіряє документи на відповідність та проводить первинну ідентифікацію кореспондента відповідно до затвердженої в банку програми ідентифікації та вивчення клієнтів, після чого передає Договір на підписання зі сторони банку. Відкриття кореспондентських рахунків в іноземній валюті та гривнях повинно бути узгоджено з членом правління банку.

Після відкриття кореспондентського рахунку в системі банку співробітник відділу ініціює обмін телексними ключами та/або SWIFT авторизаціями (RMA), після чого або одночасно повідомляє банк-кореспондент про відкриття кореспондентського рахунку або узгодженим між сторонами засобами зв'язку.

У разі відкриття кореспондентського рахунку в іноземній або національній валюті або банківських металах, співробітник відділу готує та подає до НБУ документи відповідно до переліку та в строки. Кореспондентські рахунки в банку закриваються на загальноприйнятих підставах.

Функції контролю за здійсненням клієнтами банку юридичними особами операцій через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів в іноземній валюті та гривні покладаються на управління валютного контролю, управління оформлення розрахункових операцій клієнтів банку і проводяться відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх положень АТ «БАНК АЛЬЯНС».

Дослідивши управління організацією кореспондентських відносин в АТ «БАНК АЛЬЯНС», пропонуємо узагальнену схему управління системою кореспондентських відносин в банку з відображенням усіх її елементів на рисунку 2.2.

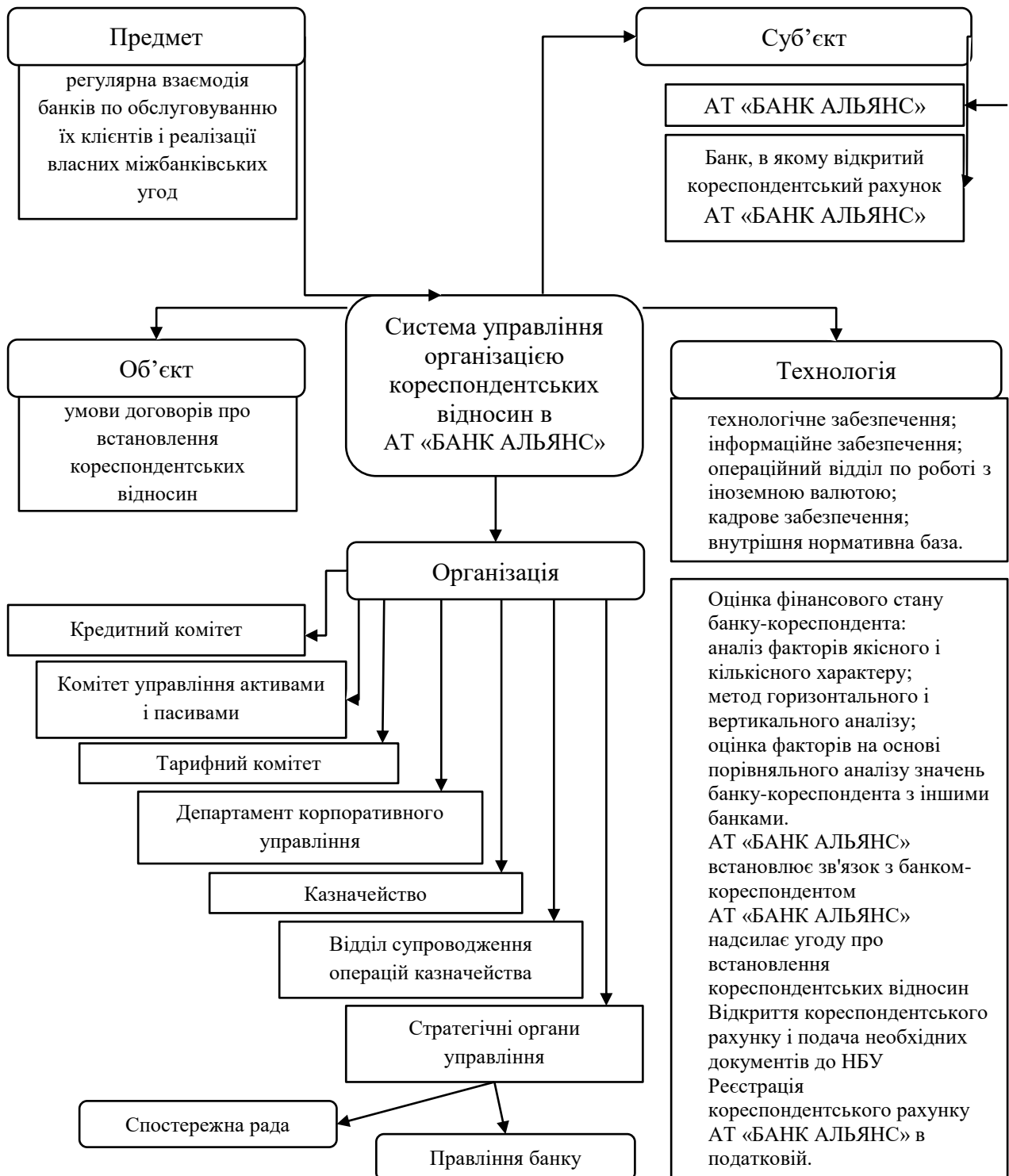

Рисунок 2.2 – Система управління організацією кореспондентських відносин в АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Проведення, обслуговування та відображення операцій за кореспондентськими рахунками здійснюється управлінням грошових переказів відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх положень АТ «БАНК АЛЬЯНС». До їх операцій відносять: бухгалтерське супроводження

операцій за кореспондентськими рахунками; прийом та відправку платежів; отримання та надання виписок; розслідування за платежами, які надійшли до банку та здійснені ним. Управління грошовими переказами також здійснює нарахування і виплату відсотків по залишкам на кореспондентських рахунках.

Отже, система кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС» є оптимальною і побудована таким чином, щоб ефективно виконувати необхідні операції та отримувати прибуток від них. При аналізі кореспондентської мережі Банку виявлено деякі рахунки, які не використовувались протягом року, внаслідок чого Банк поніс витрати на обслуговування цих рахунків. Таким чином, Банку доцільно передивитись банки-кореспонденти для більш ефективної діяльності.

2.3 Технологія управління ризиками при встановленні кореспондентських відносин в АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Відкриваючи кореспондентські відносини з іншими банками, АТ «БАНК АЛЬЯНС» наражається на ряд ризиків: кредитний, ринковий, ризик ліквідності, операційний. Проте найбільш впливовим виступає валютний ризик, оскільки кореспондентські рахунки відкриваються в іноземній валюті.

Базовою валютою, по відношенню до якої розраховуються валютні позиції в інших валютах, виступає гривня. Це означає, що валютний ризик для банку виникає при зміні курсів інших валют по відношенню до гривні, а можливі фінансові збитки залежать від розміру відкритих валютних позицій, сформованих залишками на кореспондентських рахунках банку.

Розрахунок складається з наступних етапів:

– визначення обсягів залишків в іноземних валютах на кореспондентських рахунках «лоро» та «ностро»;

– прогнозування курсів валют, в яких сформовані залишки на кореспондентських рахунках «лоро» та «ностро». Воно здійснюється в розрізі ринків, валют, часових періодів. Прогноз створюється з використанням математичних моделей прогнозування, з коректуванням на аналітичні висновки Казначейства й Департаменту управління ризиками про ступінь впливу факторів в певний період часу. Прогноз динаміки курсів валют базується на аналізі динамічних і трендових закономірностей зміни курсів за накопиченими даними, детальному аналізі ринків валют і політиці центральних банків, оцінці впливу можливої зміни макроекономічних показників і політичних процесів в країні, враховуються сезонні фактори, конкуренція.

– розрахунок валютного ризику. Для отримання показників, які характеризують стан і зміну валютного ризику, розраховуються курсові різниці шляхом множення відкритої валютної позиції на зміну курсу валют.

Управління валютним ризиком банку при здійсненні кореспондентських відносин включає в себе: контроль нормативів валютного ризику, встановлених НБУ; лімітування валютного ризику; контроль за дотриманням лімітів. В основі метода визначення лімітів лежить розрахунок валютного ризику Банку, при якому втрати банку, у разі виникнення небажаних ринкових умов, за певний період часу, не перевищать визначеного обсягу власних коштів. При визначенні розміру лімітів враховується динаміка зміни курсів за різними валютами і наявність досвіду роботи банку на відповідних ринках.

У процесі управління і контролю за валютними ризиками Казначейство здійснює наступні функції: оперативне управління залишками коштів на кореспондентських рахунках в іноземних валютах; контроль за лімітами залишків коштів на кореспондентських рахунках в іноземних валютах; формування пропозицій КУАП по управлінню залишками коштів на кореспондентських рахунках в іноземних валютах.

Для зменшення ризиків, АТ «БАНК АЛЬЯНС» формує резерви за коштами, розміщеними на кореспондентських рахунках в інших банках у

вигляді строкових вкладів (депозитів) та коштів на вимогу (активних залишків). Банк на звітну дату здійснює наступні розрахунки (2.1):

$$P_{кр} = БВ_{кр} - БВ_{кр} \cdot (1 - ПР_{кз}), \quad (2.1)$$

де $P_{кр}$ – сума резерву за коштами, розміщеними в інших банках;

$БВ_{кр}$ – балансова вартість коштів, розміщених в інших банках, визначена банком відповідно до нормативно-правових актів НБУ з бухгалтерського обліку (без урахування суми раніше сформованого резерву);

$ПР_{кз}$ – показник ризику за коштами, розміщеними в інших банках, що визначається банком згідно з вимогами банку.

Банк визначає показник ризику за коштами, розміщеними в інших банках-резидентах, залежно від оцінки стану обслуговування боргу в межах діапазонів, зазначених у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Визначення показника ризику за коштами, розміщеними в інших банках, на підставі оцінки стану обслуговування боргу

Кількість днів прострочення погашення	Стан обслуговування	Категорія якості активу	Значення показника ризику, ПРкз
від 0 до 3	“високий”	I - найвища	0,00
від 4 до 7	“добрий”	II	0,01-0,20
від 8 до 14	“задовільний”	III	0,21-0,50
від 15 до 30	“слабкий”	IV	0,51-0,99
більше 30	“незадовільний”	V - найнижча	1,0

Банк визначає показник ризику за коштами, розміщеними в інших банках-нерезидентах, за категорією якості, нижчою з двох, визначених на підставі оцінки стану обслуговування боргу (табл. 2.2) та ризику країни місцезнаходження (табл. 2.3), у межах визначених діапазонів.

Таблиця 2.3 – Визначення показника ризику за коштами, розміщеними в інших банках-нерезидентах, на підставі ризику країни місцезнаходження

Номер групи ризику країни	Категорія якості активу	Значення показника ризику за коштами, розміщеними в інших банках, ПРкз
1	I	0,00
2		
3	II	0,01-0,20
4	III	0,21-0,50
5		
6	IV	0,51-0,99
7		
8	V	1,0

Відповідно до методики оцінки фінансового стану АТ «БАНК АЛЬЯНС» банків-контрагентів встановлюються операційні ліміти з метою обмеження ризиків банку за операціями, що проводяться: на залишок на кореспондентському рахунку (обмежує суму коштів, яку банк має право тримати на кореспондентському рахунку даного кореспондента); за операціями forex (обмежує суму конверсійних операцій та операцій типу «Overnight» на міжбанківському валютному ринку); за операціями деро (обмежує суму коштів, що можуть бути розміщені у банка-контрагента).

Процес встановлення лімітів складається з наступних етапів: проведення загального аналізу ситуації на ринку; розрахунок показників, на основі отриманої інформації, та встановлення лімітів; затвердження операційних лімітів.

На кожен банк-контрагент АТ «БАНК АЛЬЯНС» розраховує три види лімітів: ліміт за операціями овернайт; середньостроковий ліміт (7-14 днів); ліміт на максимальний строк (31 день).

Розрахунковий ліміт визначається, як 10 % від обсягу чистого капіталу, який розраховується окремо для кожного з вищевказаних видів лімітів.

Для розрахунку чистого капіталу необхідно: визначити розмір регулятивного капіталу банка-кореспондента; визначити суми проблемних активів; визначення обсягу чистого капіталу.

При розрахунку лімітів на операції овернайт, чистий капітал знаходиться за формулою (2.2):

$$\text{ЧК}_{\text{о/н}} = \text{К} - \text{А}_{\text{пр}}, \quad (2.2)$$

де $\text{А}_{\text{пр}}$ – капітал, розрахований на етапі 1;

К – проблемні активи, розраховані на етапі 2.

При розрахунку лімітів на середній строк чистий капітал для лімітів «овернайт» коригується на портфель врахованих векселів за номіналом та суму нарахованих процентів за врахованими векселями і дебіторську заборгованість. Сума корекції знаходиться за формулою (2.3):

$$\text{Кор} = (\text{ДД} + \text{Векселі} + \text{Проценти}) \cdot k, \quad (2.3)$$

де ДД – дебіторська заборгованість;

Проценти – нараховані процентні доходи за врахованими векселями.

Коефіцієнт k залежить від співвідношення:

$$C = \frac{(\text{ДД} + \text{Векселі} + \text{Проценти})}{\text{Валюта_балансу}}, \quad (2.4)$$

– якщо $C \leq 3\%$, $k = 0$;

– якщо $C \geq 3\%$ та $C < 6\%$, $k = 0.5$;

– якщо $C \geq 6\%$, $k = 1$.

При розрахунку лімітів на максимальний строк чистий капітал для лімітів «овернайт» коригується на 100 % дебіторської заборгованості, портфеля врахованих векселів та цінних паперів.

Додатково при визначенні суми ліміту можуть бути враховані розмір валюти балансу, розмір та динаміка від'ємної позиції банку за міжбанківськими кредитами та депозитами, їх співвідношення до валюти балансу, обсяги

залучених міжбанківських кредитів та депозитів і фінансовий результат банку. При розрахунку позиції за міжбанківськими кредитами та депозитами залучені міжбанківські кредити і депозити зменшуються на кошти, отримані від нерезидентів.

Таким чином, банк проводить ефективне управління ризиками для зменшення ймовірних втрат в разі несприятливих умов при роботі з кореспондентськими рахунками. При цьому для обмеження ризиків банку за операціями, що проводяться з банками-кореспондентами, встановлюються операційні ліміти, які обмежують суму коштів, в межах якої здійснення операцій з банком – партнером має мінімальний ризик.

РОЗДІЛ 3
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ ПРИ
ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕСПОНДЕНТСЬКИХ ВІДНОСИН
У АТ «БАНК АЛЬЯНС»

3.1 Управління операційним ризиком, що виникає при організації кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС»

У сучасних умовах дедалі більшого значення набувають питання відносно оптимізації процесу управління фінансовими ресурсами банків та підходів до управління ними. Підвищується необхідність адекватного та оперативного реагування на внутрішні і зовнішні фактори, що впливають на фінансову діяльність банку і, безумовно, мають вплив на його кореспондентську мережу.

Кожен банк, зважаючи на власні можливості, прийняту стратегію розвитку, структуру клієнтів і ситуацію на вітчизняному та міжнародному ринках, організовує таку мережу кореспондентів, яка б забезпечила оптимальне, безперервне, швидке та найменш витратне проходження фінансових операцій, відкривала у перспективі можливість її розширення та обмін достовірною та актуальною інформацією між банками-кореспондентами.

У процесі дослідження кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС» недоліком встановлення кореспондентських відносин виявлено відсутність формалізованої технології роботи по встановленню лімітів, що зумовлює високий рівень операційного ризику.

Основний фактор операційного ризику за операціями за кореспондентськими рахунками пов'язаний з недосконалістю організаційної структури (розподіл обов'язків підрозділів і працівників), порядком здійснення і процедур, а також їх документування, неефективністю внутрішнього контролю.

У такому випадку виникає ризик процесу – ризик збитків, пов'язаний з помилками у процесі проведення операцій і розрахунків за ними, їх обліку, звітності, ціноутворення та інше.

Для зниження операційного ризику даного типу основним інструментом виступає регламентація бізнес-процесів.

Пропонуємо наступні заходи щодо зниження ризику процесу організації кореспондентських відносин у АТ «БАНК АЛЬЯНС»:

- впровадження процесного підходу (структурування бізнесу на процеси, опис процесів, визначення відповідальних за виконанням процесів, нейтралізація «зон безвідповідальності», своєчасна актуалізація внутрішньої нормативної документації та інше);

- введення системи моніторингу показників діяльності відділу по роботі з іноземною валютою на щоденній основі;

- аналіз організаційної системи банку;

- впровадження системи розробки додаткових процесів при встановленні кореспондентських відносин, наприклад:

- 1) «управління раціональними пропозиціями»;

- 2) «аналіз проектів» (чистий грошовий потік (NPV), індекс прибутковості (PI), внутрішня норма рентабельності (IRR), дисконтування);

- 3) «розрахунок дохідності у розрізі кореспондентських відносин для ефективного управління ними».

- впровадження системи визначення пріоритетності автоматизації процесів (з урахуванням ризиків);

- посилення внутрішнього контролю бізнес-процесів.

Виходячи з цього, для мінімізації ризиків, які виникають у процесі встановлення кореспондентських відносин, пропонуємо банку скласти бізнес-процес встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-кореспондентами АТ «БАНК АЛЬЯНС» (рис. 3.1). Детальніше розкрити запропонований бізнес-процес допоможе їх формалізація у вигляді звернення банку-контрагента до АТ «БАНК АЛЬЯНС» з метою встановлення ліміту на

здійснення операцій за кореспондентськими рахунками, попередньої оцінки діяльності банку-контрагента, аналізу фінансового стану банку-кореспондента

АТ

«БАНК

АЛЬЯНС.

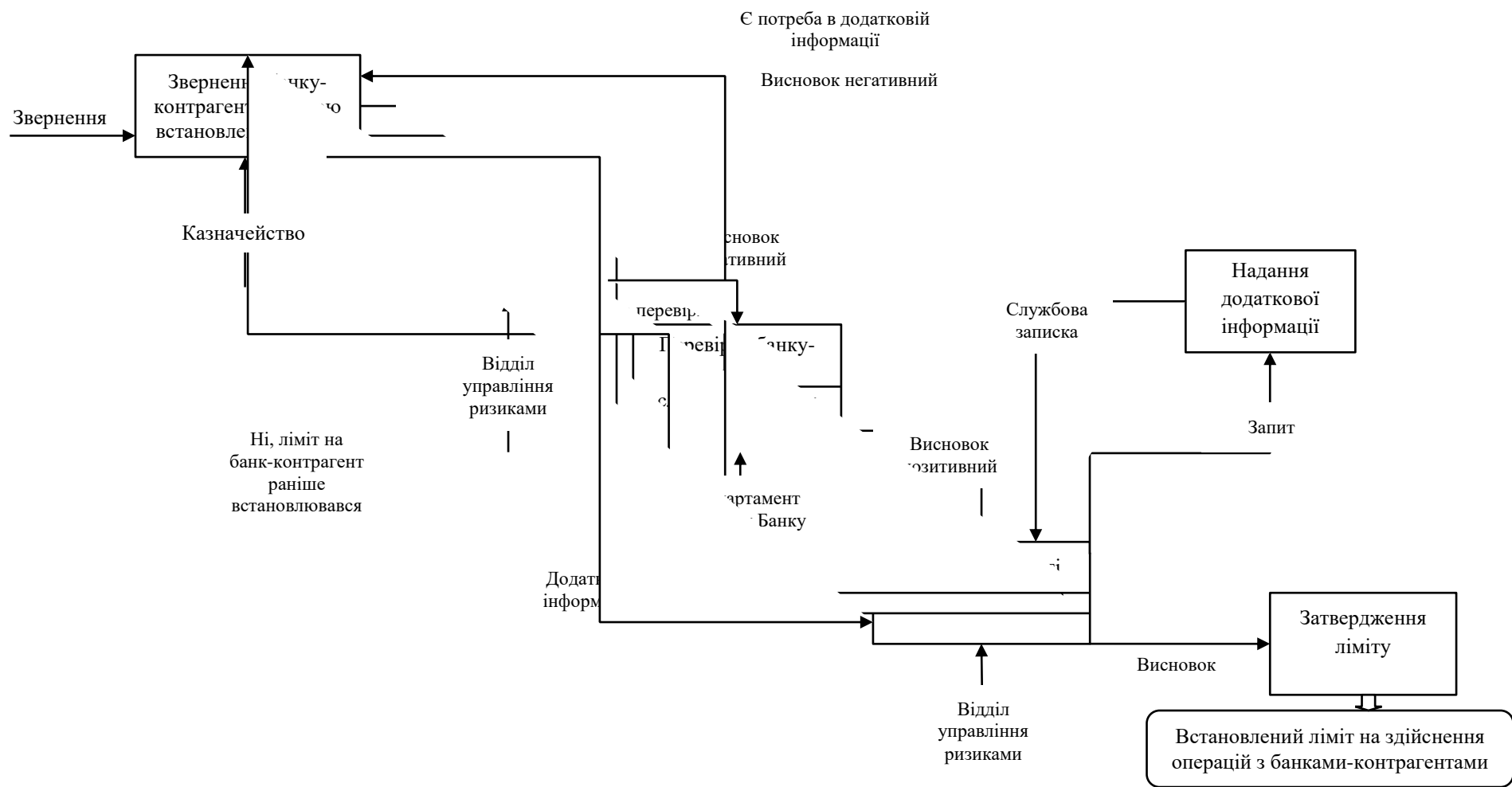

Рисунок 3.1 – Загальна схема бізнес-процесу «Встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-контрагентами АТ «БАНК АЛЬЯНС» [складено автором]

Бізнес-процес встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-кореспондентами пропонуємо проводити у вигляді етапів таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Регламент бізнес-процесу «Встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-контрагентами АТ «БАНК АЛЬЯНС» [складено автором]

№	Етапи бізнес-процесу	Учасник бізнес-процесу	Експерт за бізнес-процесом	Вимоги до строку виконання
1	Встановлення відносин з банком-контрагентом	ВО казначейства	Начальник центру міжбанківського бізнесу казначейства	Не більше 1-го
2	Попередня оцінка діяльності Банку-контрагента	ВО відділу управління ризиками	Начальник відділу управління та контролю операційними ризиками	Не більше 1-го
3	Перевірка Банку-контрагента службою безпеки Банку	ВО департаменту безпеки банку	Начальник служби безпеки Банку	Не більше 2-х
4	Аналіз діяльності Банку-контрагента	ВО відділу управління ризиками	Начальник відділу управління та контролю операційними ризиками	Не більше 3-х
6	Надання додаткової інформації	Відповідальна особа профільної служби Голови Правління Банку	В.о.юридичного департаменту; Начальник відділу по роботі з іноземною валютою.	Не більше 2-х
7	Затвердження ліміту	ВО відділу управління ризиками	Начальник відділу управління та контролю операційними ризиками	Не більше 2-х
		ВО відділу по роботі з іноземною валютою	Начальник відділу по роботі з іноземною валютою	Не більше 1-го
		Правління Банку	Голова Правління Банку	Не більше 1-го

Зазначений бізнес-процес є складним явищем і потребує співпраці декількох підрозділів, департаментів та відділів банку, проте при раціональному, оптимальному та правильному розподілі роботи відбувається налагоджений процес роботи, за рахунок якого підвищується ефективність виконаної роботи.

Для проведення кожного з етапів бізнес-процесу встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-кореспондентами банк не тільки визначає відповідальну особу, яка буде безпосередньо займатися виконанням даної роботи, а й встановлюються строки, протягом яких робота в обов'язковому порядку має бути виконана.

Перший етап бізнес-процесу, що передбачає звернення банку-контрагента до банку наведено на рисунку 3.2.

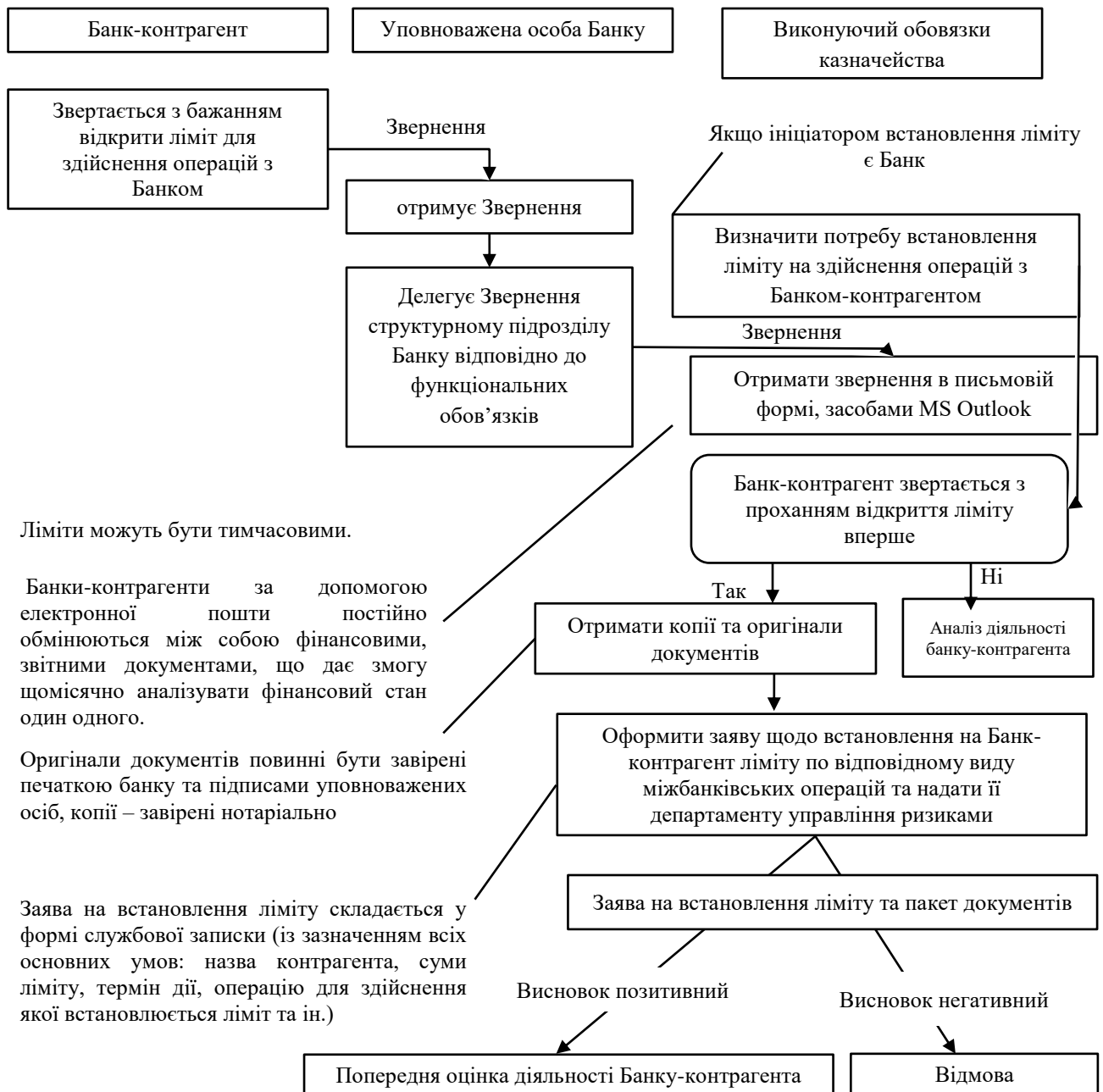

Рисунок 3.2 – Формалізація бізнес-процесу «Звернення банку-контрагента до АТ «БАНК АЛЬЯНС» з метою встановлення ліміту на здійснення операцій за кореспондентськими рахунками» [складено автором]

Формалізація процесу (рис. 3.2), свідчить про те, що банк-кореспондент, звернувшись до банку для встановлення ліміту за операціями за кореспондентськими рахунками, може отримати відмову, у разі позитивного висновку відбувається наступний етап – оцінку фінансового стану банку (рис. 3.3).

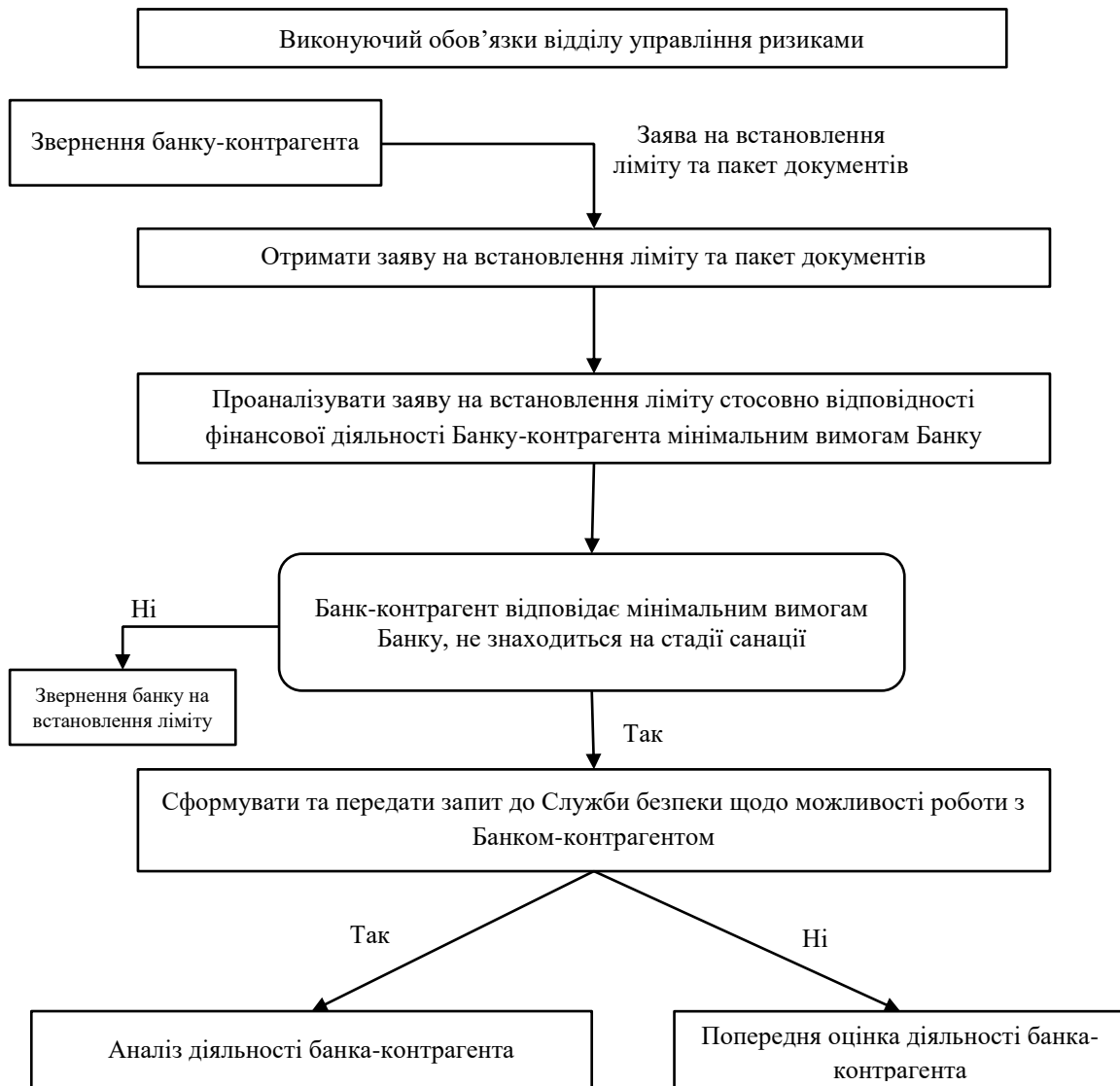

Рисунок 3.3 – Формалізація бізнес-процесу «Попередня оцінка діяльності банку-контрагента» [розробка автора]

Попередня оцінка банку є одним з перших і найбільш важливих етапів реалізації бізнес-процесу встановлення лімітів на банки-контрагенти. У разі надання позитивної оцінки, АТ «БАНК АЛЬЯНС» здійснює більш складний етап бізнес-процесу, який наведено на рисунку 3.4.

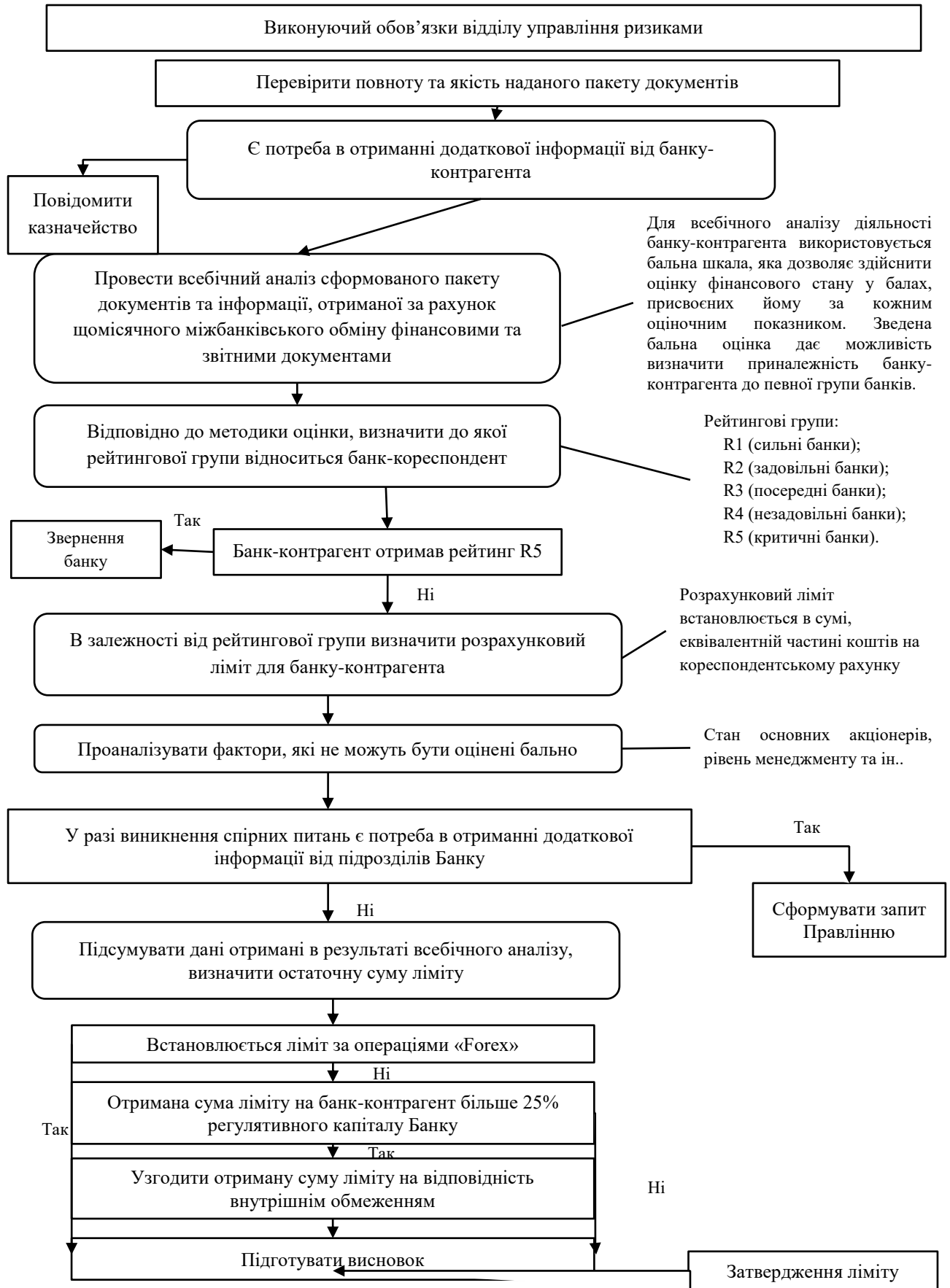

Рисунок 3.4 – Формалізація бізнес-процесу «Аналіз фінансового стану банка-кореспондента АТ «БАНК АЛЬЯНС» [складено автором]

Таким чином, для зменшення операційного ризику банку при встановленні кореспондентських відносин банку запропонована система оптимізація кореспондентських відносин банку, яка здійснюється за допомогою регламентації бізнес-процесів. Побудова бізнес-процесу передбачає цілеспрямовану послідовність процедур, яка необхідна для отримання заданого кінцевого результату. За допомогою її визначено порядок, дії та відповідальність працівників.

Окрім зменшення операційного ризику, формалізація бізнес-процесів у банку дасть можливість провести оцінювання ефективності кореспондентських відносин на основі функціонально-вартісного аналізу.

Вважаємо за необхідне покращити контроль за якістю оформлення кореспондентських відносин. Контроль може здійснюватись на основі аналітичної оцінки ефективності вказаної оптимізації. Як відомо, будь-яка оптимізація в економіці передбачає ефект, який виражається в кількісних і якісних змінах. Ефективність встановлення і оптимізації кореспондентських відносин банку оцінюється у вигляді прибутку. При цьому мається на увазі та частина прибутку, яка отримана в результаті встановлення і оптимізації кореспондентських відносин.

На частку кореспондентських відносин відносять лише найбільш очевидні доходи і витрати по обслуговуванню кореспондентських рахунків і міжбанківських лімітів (як правило, це оплата комісій за ведення рахунків і міжбанківських лімітів, операційні доходи і витрати за кореспондентськими рахунками).

Для визначення фінансових результатів від обслуговування кореспондентських відносин застосуємо систему функціонально-вартісного аналізу. Функціонально-вартісний аналіз являє собою систему оцінки економічної ефективності діяльності банку у розрізі підрозділів і банківських продуктів, що базується на принципах комплексного перерозподілу доходів і витрат. Саме в системі функціонально-вартісного аналізу можливо здійснити аналіз тієї частини прибутку, яка дозволяє оцінити ефективність встановлення й

оптимізації кореспондентських відносин. Крім того, дана частина прибутку відображає, наскільки банк може її максимізувати в результаті оптимізації кореспондентської мережі.

Таким чином, організація аналізу ефективності і оптимізації кореспондентських відносин банку має базуватись на функціонально-вартісному аналізі.

При кореспондентських відносинах посередницька функція функціонально-вартісного аналізу може бути виражена у продажі грошових коштів, які знаходяться на кореспондентських рахунках «Лоро». Виробнича функція може бути виражена у перерозподілі доходів, отриманих у вигляді комісії від банка-кореспондента за розрахункову операцію за кореспондентським рахунком.

Оптимізація кореспондентських відносин полягає у перерозподілі залучених і розміщених ресурсів за кореспондентськими рахунками і в рамках встановлених міжбанківських лімітів.

Дохідність діяльності відділу по роботі з іноземною валютою розрахуємо за формулою (3.1):

$$D = (OD - TC_{\text{пок}}) + (TC_{\text{прод}} - OV) + (TD - TV) - (NF_{\text{ф}} - NB_{\text{н}}), \quad (3.1)$$

де D – дохідність;

OD – операційний дохід;

$TC_{\text{пок}}$ – трансфертна ціна купівлі ресурсів всередині банку;

$TC_{\text{прод}}$ – трансфертна ціна продажу ресурсів всередині банку;

OV – операційні витрати;

TV – перерозподілені трансфертні витрати;

$NB_{\text{ф}}$ – фактичні неопераційні витрати;

$NB_{\text{н}}$ – нормативні неопераційні витрати.

Виходячи з формули 3.1, якщо фактичні показники неопераційних витрат будуть нижче нормативних, то дохідність діяльності відділу по роботі з іноземною валютою буде зростати. Проведемо розрахунок для банку, використавши короткий термін залучення грошових коштів на кореспондентські рахунки для спрощення розрахунків.

Протягом трьох днів відділом по роботі з іноземною валютою здійснювалось залучення грошових коштів на кореспондентські рахунки «Лоро». При проведенні даної роботи АТ «БАНК АЛЬЯНС» виділяє наступні процеси (табл. 3.2): проведення маркетингових заходів (переговори, реклама банківських послуг та інше), оформлення банківських операцій шляхом підписання договору з банком-кореспондентом, погодження з КУАП ставок за значним залученням коштів (більше 10 млн. грн.).

Таблиця 3.2 – Фактичні і нормативні неопераційні витрати відділу по роботі з іноземною валютою по залученню грошових коштів на кореспондентські рахунки «Лоро»

Процес відділу по роботі з іноземною валютою	Факт/норматив, тис. грн.		
	1-й робочий день	2-й робочий день	3-й робочий день
Маркетингові заходи	0,8/0,7	0,4/0,7	0,5/0,7
Оформлення банківської операції	0,2/0,2	0,1/0,2	0,1/0,2
Погодження з КУАП	-/0,3	0,2/0,3	0,5/0,3

Протягом трьох робочий днів відділ залучав грошові кошти у формі стандартних залишків на кореспондентські рахунки за процентною ставкою 4,5 % річних, у формі значних залишків – за процентною ставкою, що дорівнює 4,8 % річних. Відділ по роботі з іноземною валютою умовно надавав дані ресурси казначейству банку за процентною ставкою 5 % річних. Таким чином, за стандартними залишками маржа між трансфертною ціною продажу і операційними витратами склала 0,5 % річних, а за значними залишками – 0,2 %

річних. У перший день відділ по роботі з іноземною валютою залучив грошові кошти на два кореспондентські рахунки в обсязі 2 і 6 млн. грн. відповідно, у другий – також на два рахунки по 7 і 12 млн. грн., у третій – на три кореспондентські рахунки відповідно по 5, 8 і 25 млн. грн.

Виходячи з наведених даних, у таблиці 3.3 відображені розрахунки дохідності відділу по роботі з іноземною валютою за результатами трьох робочих днів. Результати розрахунків показали, що важливим є оптимізація витрат при кореспондентських відносинах, оскільки саме понаднормове значення неопераційних витрат у третій робочий день зумовило зменшення дохідності від проведених операцій за кореспондентськими рахунками і від’ємний фінансовий результат відділу в цілому за звітний період.

Таким чином, на основі фінансових результатів відділ по роботі з іноземною валютою повинен постійно удосконалювати режими ведення кореспондентських рахунків і міжбанківських лімітів, оптимізуючи форми міжбанківського співробітництва. Це означає прийняття на основі даних системи функціонально-вартісного аналізу своєчасних управлінських рішень щодо модернізації даних банківських послуг, яка, у свою чергу, здатна залучити нові потоки банків-кореспондентів.

3.2 Удосконалення управління ризиком ліквідності на основі прогнозування залишків на «лоро» рахунках АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Банк, який залучає ресурси інших банків (за допомогою відкриття їм рахунків), зацікавлений в сталості ресурсу, що залучається. Тому виникає необхідність у виявленні стабільної частини щоденних залишків на рахунках «лоро» та прогнозування можливих коливань, для отримання можливості використання цих ресурсів не лише для кредитів овернайт, а й для більш довгострокових вкладень.

Запропонована методика аналізу відносного ризику відтоку коштів із портфеля банківських рахунків «лоро» дозволить визначити обсяг коштів, які банк може використовувати для строкових операцій та ризик відтоку коштів банків.

Пропонуємо у дипломній роботі алгоритм управління ризиком ліквідності на основі прогнозування залишків на «лоро» рахунках, який наведено на рисунку 3.5.

Спочатку аналізу поведінки коштів на рахунках «лоро» візьмемо як масштаб часу один робочий день. Припустимо, що банк станом на 1-й день має декілька «лоро» рахунків. Сукупність усіх залишків (за аналогією з портфелем цінних паперів) вважатимемо портфелем банківських рахунків .

Його обсяг за станом на початок t -го дня є сумою залишків за всіма рахунками і визначається за формулою (3.2):

$$V_t = V_{t,1} + \dots + V_{t,i} + \dots + V_{t,N} = \sum V_{t,I} \quad (3.2)$$

Тобто є сумою випадкових величин. Це означає, що й сам цей обсяг є величиною випадковою.

Розглянемо історичну послідовність залишків на рахунках банку впродовж T днів.

На наступному етапі методики проаналізуємо щоденний темп приросту залишків на рахунках. Для цього скористаємося наступною формулою (3.3):

$$r_i = \frac{B_t - B_{t-1}}{B_{t-1}} \quad (3.3)$$

де V_t – обсяг портфеля на початок t -го дня;

V_{t-1} – обсяг портфеля на початок $(t-1)$ дня;

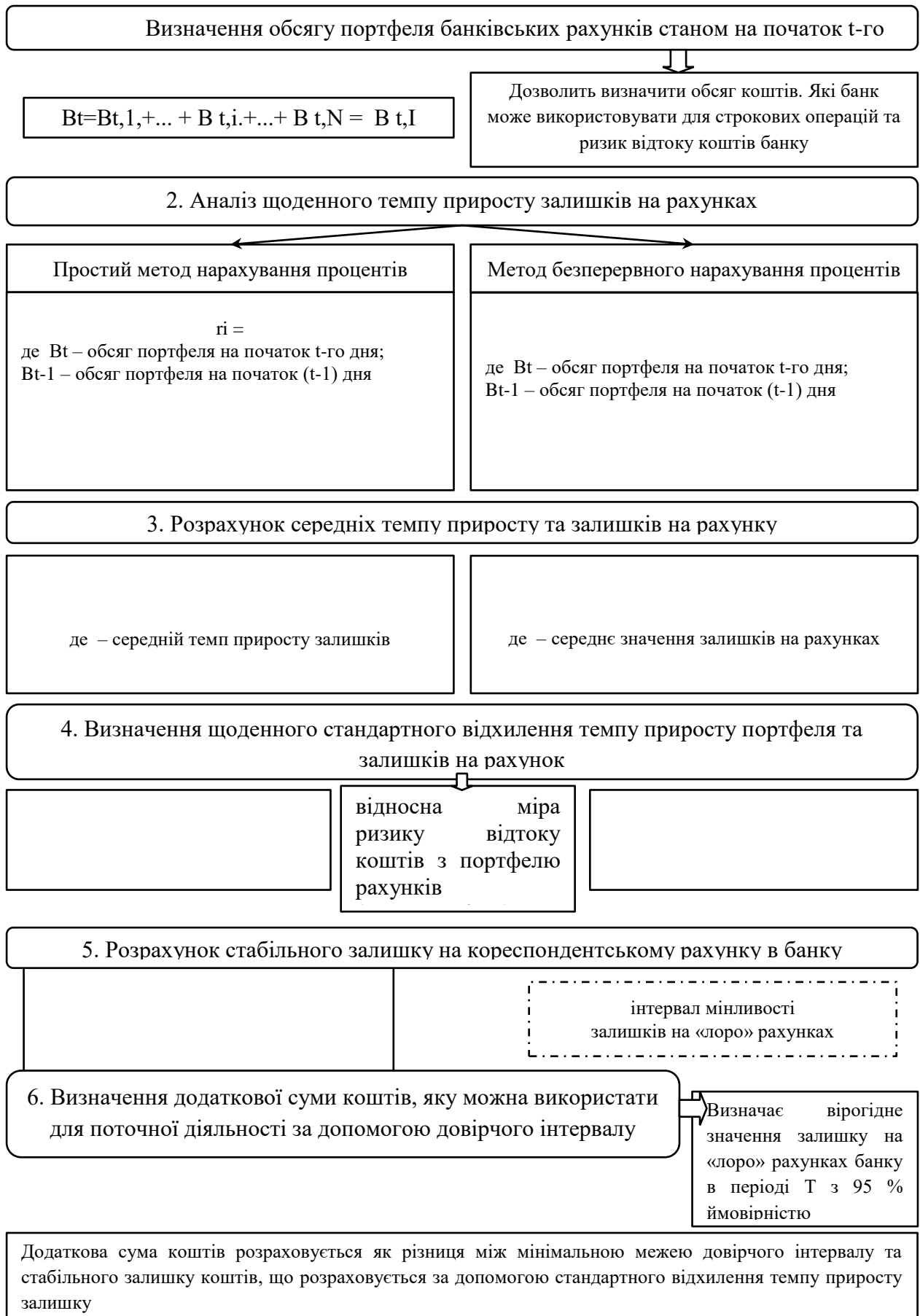

Рисунок 3.5 – Алгоритм управління ризиком ліквідності на основі прогнозування залишків на «лоро» рахунках

Виразимо з формули (3.3) обсяг портфеля на початок t -го дня для виявлення залежності його обсягу від темпу приросту залишку на рахунку (3.4):

$$B_t = (1 + r) \times B_{t-1} \quad (3.4)$$

Залежно від методу нарахування процентів на залишок на рахунках Лоро, темп приросту визначається за різними формулами. Формула (3.3) використовується при простому методі нарахування процентів.

Для обчислення темпу приросту залишків при безперервному нарахуванні процентів користуються наступною формулою (3.5):

$$r_t = \ln\left(\frac{B_t}{B_{t-1}}\right) \quad (3.5)$$

Даний вираз змінимо наступним чином (3.6):

$$B_t = \exp(r_t) \times B_{t-1} \quad (3.6)$$

Згідно з рівняннями (3.4, 3.5) обсяг портфеля банківських рахунків змінюється в результаті його щоденної «переоцінки» клієнтами, які таким чином реагують на динаміку ринкових умов.

Припустимо, що темп приросту має нормальний розподіл ймовірностей. Тоді обсяг портфелю B_t підкорятиметься логарифмічно нормальному закону розподілу, тобто завжди буде додатнім. Як вже зазначалося, логарифмічно нормальний закон характеризується середнім та стандартним відхиленням.

Наступним етапом методики є розрахунок середніх темпу приросту та залишків на рахунку.

Середній, або очікуваний темп приросту портфелю становитиме (3.7):

$$\mu_{mnp} = \frac{1}{T} \times \sum_{t=1}^T r_t \quad (3.7)$$

де μ_{mnp} – середній темп приросту залишків;

$$\mu_{зал} = \frac{1}{T} \times \sum_{t=1}^T B_t \quad (3.8)$$

де $\mu_{зал}$ – середнє значення залишків на рахунках;

Використовуючи отримані дані визначимо щоденне стандартне відхилення темпу приросту портфеля та залишків на рахунках (3.9, 3.10):

$$\sigma_{mnp} = \sqrt{\frac{1}{T-1} \times \sum_{t=1}^T (r_t - \mu_{mnp})^2} \quad (3.9)$$

$$\sigma_{зал} = \sqrt{\frac{1}{T-1} \times \sum_{t=1}^T (B_t - \mu_{зал})^2} \quad (3.10)$$

Таким чином, треба зазначити, що стандартне відхилення темпу приросту залишків є відносною мірою ризику відтоку коштів з портфелю рахунків. Його ще називають волатильністю (мінливістю) і позначають як VOL. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що чим менше значення даного показника для залишків на рахунках «лоро», тим стабільніші ці залишки, і навпаки.

Для аналізу залишків на Лоро рахунках АТ «БАНК АЛЬЯНС» за допомогою даної методики ми використали дані про щоденні залишки за останні 111 робочих днів.

Історична послідовність залишків на рахунках банку впродовж 111 робочих днів наведена на рисунку 3.6.

Рисунок 3.6 – Щоденні залишки на «лоро» рахунках АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Дані, наведені на рисунку 3.6, свідчать, що, за винятком декількох періодів, залишки на «лоро» рахунках не відрізнялись значною мінливістю. Але, при застосуванні методики портфельного аналізу стає зрозуміло, що це помилкове враження. Проаналізувавши залишки на «лоро» рахунках АТ «БАНК АЛЬЯНС» в результаті дослідження отримали дані, наведені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Значення показників портфельного аналізу, розраховані за даними АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Показник	Залишки на рахунках, грн.	Темп приросту залишків на рахунках, %
Середнє значення	15623272,36	1,19
Стандартне відхилення	7548965,38	41,43

Таким чином, можна зробити висновок, що середній темп приросту залишків на «лоро» рахунках банку є незначним.

Проте, показник стандартного відхилення темпу приросту залишків має досить велике значення, що свідчить про нестабільність залишків. Тобто ризик відтоку коштів з рахунків банків в АТ «БАНК АЛЬЯНС» є досить значним.

Отримані дані можна використати для розрахунку стабільного залишку на кореспондентських рахунках в даному банку.

Для цього використаємо розрахункове середнє значення залишків на рахунках, середній темп приросту та стандартне відхилення темпу приросту залишків на рахунках.

Оскільки стандартне відхилення темпу приросту залишків на рахунку визначає, на скільки можуть змінюватися залишки на рахунках від їх середнього значення, то для визначення інтервалу мінливості залишків можна скористатися наступними формулами (3.11, 3.12):

$$B_{\max} = [(\mu_{mnp} + \sigma_{mnp}) \times \mu_{zal}] + \mu_{zal} \quad (3.11)$$

$$B_{\min} = [(\mu_{mnp} - \sigma_{mnp}) \times \mu_{zal}] + \mu_{zal} \quad (3.12)$$

Розрахувавши ці значення для АТ «БАНК АЛЬЯНС» знайшли інтервал мінливості залишків на рахунках «лоро» в межах від $B_{\min} = 9335697,71$ грн. до $B_{\max} = 22282496,20$ грн.

На рисунку 3.7 зображені лінії межі мінливості залишків на «лоро» рахунках, визначені за допомогою стандартного відхилення темпу приросту залишків.

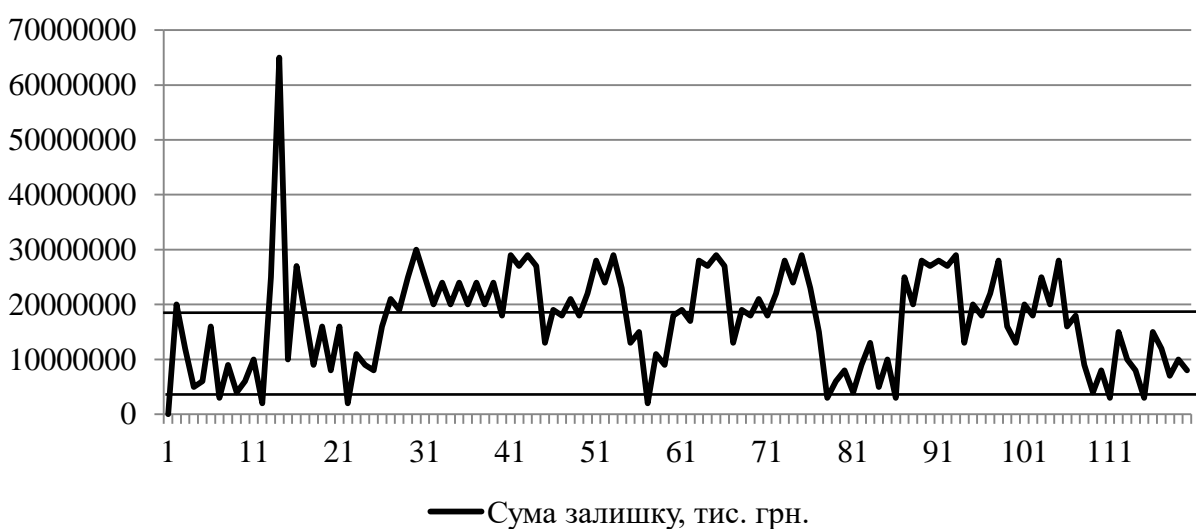

Рисунок 3.7 – Межі мінливості залишків на рахунках «лоро» в АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Таким чином, можна стверджувати, що стабільний залишок коштів на «лоро» рахунках в банку дорівнює 9335697,71 грн. Саме цю суму залишку банк може повністю використовувати в строковій діяльності з мінімальним ризиком ліквідності.

Банк може користуватися сумою коштів, яка перевищує значення V_{\min} , але при цьому рівень ризику ліквідності зростає.

Додаткову суму коштів, яку можна використати для поточної діяльності, можна розрахувати за допомогою довірчого інтервалу. Так, для заданого ряду даних у вигляді щоденних залишків на «лоро» рахунках можливо побудувати 95% довірчий інтервал прогнозу.

Довірчий інтервал розраховується за формулами (3.13) і (3.14):

$$V_{\max} = V_t + 1.96 \times \frac{\sigma_{\text{зал}}}{\sqrt{T}} \quad (3.13)$$

$$V_{\min} = V_t - 1.96 \times \frac{\sigma_{\text{зал}}}{\sqrt{T}} \quad (3.14)$$

де V_t – значення залишку останнього портфелю рахунків.

Таким чином, розрахувавши ці значення для даного банку можна знайти довірчий інтервал, який з 95% імовірністю визначає вірогідне значення залишку на «лоро» рахунках банку в періоді T .

Для АТ «БАНК АЛЪЯНС» значення меж довірчого інтервалу дорівнюють $V_{\max} = 17790902,68$ грн. і $V_{\min} = 15609335,62$ грн.

Отже, можна зробити висновок, що імовірність того, що в наступному періоді значення залишку на Лоро рахунку буде нижчим, ніж 15609335,62 грн., менше 5%.

Ми бачимо, що нижня межа довірчого інтервалу значно вище, ніж в інтервалі, розрахованому за допомогою стандартного відхилення значення темпу приросту залишків на рахунку. Ця додаткова сума коштів розраховується

як різниця між мінімальною межею довірчого інтервалу та стабільного залишку коштів, що розрахований за допомогою стандартного відхилення темпу приросту залишку. Отже, ми розрахували потенційну суму коштів, яку можливо буде використати для поточної діяльності банку у майбутньому періоді. В нашому випадку це 6273637,91 грн. Але це прогноз лише на один майбутній період.

Для здійснення прогнозування на більш тривалий період необхідно побудувати додаткові довірчі інтервали для кожного додаткового періоду, приймаючи до уваги зміну середніх значень та стандартних відхилень в результаті прогнозування. Також можливо побудувати лінію тренду і продовжити її у майбутньому періоді, та оцінити, чи попадає значення, отримане шляхом побудови лінії тренду, в довірчий інтервал, чи ні. Якщо отримане значення не попадає в довірчий інтервал, то обраний метод прогнозування не відображає реальної тенденції руху коштів. Виходячи з цього, можна зазначити, що нижня межа довірчого інтервалу, побудованого на майбутній період і буде тим мінімальним залишком на «лоро» рахунках, порушення якого імовірно лише на 5%.

Побудуємо довірчі інтервали на п'ять періодів для даних за залишками на рахунках «лоро» АТ «БАНК АЛЬЯНС». Отримані результати наведені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Прогнозні дані на п'ять періодів за залишками на Лоро рахунках у АТ «БАНК АЛЬЯНС»

Період, дні	Останнє значення залишку на рахунках, грн.	Стандартне відхилення, грн.	Довірчий інтервал, грн.	
			MIN	MAX
1	16700129,15	7548965,32	15609355,62	17790902,68
2	15609355,62	7528423,95	14524494,18	16694217,06
3	14524494,18	7508481,48	13445418,97	15603569,38
4	13445418,97	7489954,28	12371888,36	14518949,59
5	12371888,36	7473623,12	11303551,18	13440225,53

На основі проведених розрахунків, можна зробити висновок, що, з імовірністю 95%, значення мінімального залишку на рахунках через 5 днів буде не менше, ніж 1130351,18 грн. Таким чином, нам вдалося спрогнозувати цей залишок для можливості використання коштів у поточній діяльності або для підтримки ліквідності банку.

Додавши лінію тренду, можна додатково оцінити можливі залишків на рахунках (рис.3.8).

Розрахувавши прогнозне значення залишків за допомогою рівняння лінії тренда на п'ять періодів, отримали суму, що дорівнює 11605416,77 грн. у 5 періоді. Це значення попадає в довірчий інтервал, побудований раніше, тому можна зробити висновок, що прогноз, зроблений за допомогою лінії тренду коректний і може слугувати орієнтиром для прийняття управлінських рішень в майбутньому.

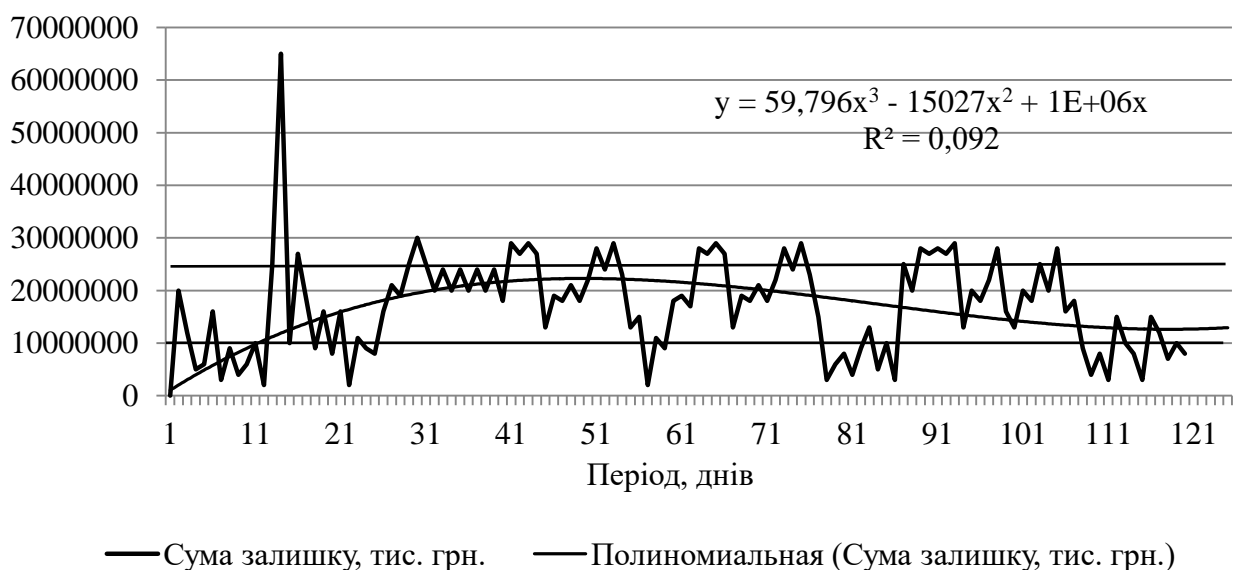

Рисунок 3.8 – Прогноз зміни залишку на основі довірчого інтервалу та тренду

Отже в результаті проведених досліджень можна зробити висновок, що в АТ «БАНК АЛЬЯНС» достатньо мінливі залишки на «лоро» рахунках, оскільки відносна міра ризику відтоку коштів з рахунків становить 41,43%, що є достатньо великим значенням.

Незважаючи на високу волатильність коштів на рахунку, в банку залишається стабільна сума коштів на «лоро» рахунках, що дорівнює 9335697,71 грн. Ці кошти можна використовувати як у поточній діяльності чи підтримці рівня ліквідності, так і у строковій діяльності банку.

Також у розпорядженні банку є відносно стабільна частина залишків на рахунку. Розмір прогнозованої суми залишків зменшується залежно від кількості періодів, за які здійснюється прогноз. Але вірогідність попадання цього прогнозу в довірчий інтервал достатньо висока (95%), тому на ці кошти банк теж має можливість розраховувати.

Треба зазначити, що у випадку несправдження прогнозу при настанні непередбачуваних обставин, банк завжди має можливість підтримати власну ліквідність шляхом залучення міжбанківських кредитів на умові «овернайт», вартість яких достатньо низька. Тому використання даної моделі виправдано як в короткостроковому, так і довгостроковому періоді часу.

Запропонована методика створить можливості для оцінки рівня стабільних залишків коштів на «лоро» рахунках, а також, дозволить з певною імовірністю, спрогнозувати цей залишок. Зазначені діє створять інформаційне підґрунтя для прийняття виважених управлінських рішень, щодо можливості залучення та використання більш дешевих фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ

За результатами написання дипломної роботи нами сформульовані наступні висновки.

Кореспондентські відносини є одним із видів міжбанківських відносин, тому в розрізі нашого дослідження їх доцільно розглядати в широкому та вузькому розумінні. В широкому розумінні кореспондентські відносини це – всі правові відносини, що опосередковують проведення між банками операцій з використанням усіх можливих форм співробітництва, що базуються на узгодженому, сумлінному та коректному проведенні взаємних доручень. У вузькому розумінні кореспондентські відносини – це договірні відносини між банками-кореспондентами в основі яких лежить здійснення платежів і розрахунків за дорученнями один одному та подальших їх відображенням на кореспондентських рахунках. Встановлено, що основними факторами вибору банків-кореспондентів є кінцеві беніфеціари, фінансовий стан банку, специфіка діяльності банку, умови встановлення кореспондентських відносин та їх цілі.

З'ясовано, що кореспондентські відносини необхідно розглядати, як комплексну систему, складові елементи якої невід'ємно взаємопов'язані між собою та включає: предмет, об'єкти, суб'єкти, технологію та організацію.

Технологія встановлення лімітів банку передбачає декілька етапів. На попередньому етапі підрозділ банку, зацікавлений у проведенні тих чи інших видів міжбанківських операцій з банком-контрагентом, ініціює проведення аналізу фінансового стану банку-контрагента. На наступному етапі підрозділ ризик-менеджменту здійснює аналіз наявної інформації про банк-контрагент. Якщо у ході аналізу не було виявлено негативних тенденцій розвитку банку-контрагента, за результатами оцінки банку було присвоєно позитивний рейтинг, то відбувається безпосередньо розрахунок ліміту на міжбанківські операції. Після затвердження лімітів складається таблиця лімітів на банки-

контрагенти, копії якої направляються до керівників підрозділів міжбанківського бізнесу.

Організаційне забезпечення процесу встановлення лімітів на банки-контрагенти для проведення операцій на міжбанківських кредитному та валютному ринках передбачає співпрацю таких органів банку, як спостережна рада, правління, профільні комітети, служби ризик-менеджменту, внутрішнього аудиту та банківської безпеки, казначейство, підрозділи фронт- та бек-офісу.

Досліджуючи діяльність АТ «БАНК АЛЬЯНС», справедливо зазначити, що існує високий рівень підтримки з боку власника. У I кварталі 2021 року статутний капітал Банку збільшено до 457 млн грн.

Крім того, прослідковується достатня якість клієнтського кредитного портфелю, так станом на 01.10.2021 р. кредити юридичним особам 1-6 класу відповідали 61% клієнтського кредитного портфелю.

Також для банку характерна достатня диверсифікація портфелю коштів клієнтів АТ «БАНК АЛЬЯНС» за найбільшими вкладниками та кредиторами, що знижує його чутливість до ризику ліквідності. Значна питома вага строкових коштів клієнтів (59% портфелю коштів клієнтів станом на 01.10.2021 р.), що знижує чутливість Банку до ризику ліквідності.

У 2021 році АТ «БАНК АЛЬЯНС» залучено фінансування обсягом 11 млн. дол. США та відкрито лінію торгівельного фінансування обсягом 10 млн. дол. США від Міжнародної фінансової корпорації (IFC).

АТ «БАНК АЛЬЯНС» співпрацює з Мінагрополітики України, є учасником державної програми «доступні кредити 5-7-9%», постійно розширює продуктову лінійку та вдосконалює організаційну структуру

Встановлено, що система кореспондентських відносин АТ «БАНК АЛЬЯНС» є оптимальною і побудована таким чином, щоб ефективно виконувати необхідні операції та отримувати прибуток від них. При аналізі кореспондентської мережі виявлено деякі рахунки, які не використовувались протягом року, внаслідок чого Банк поніс витрати на обслуговування цих

рахунків. Таким чином, актуальності набуває оптимізація бізнес-процесів банку.

АТ «БАНК АЛЬЯНС» проводить ефективну мінімізацію ризиків для зменшення ймовірних втрат в разі несприятливих умов при роботі з кореспондентськими рахунками. З метою абсорбації ризиків за операціями, що проводяться з банками-кореспондентами, встановлюються операційні ліміти.

У процесі дослідження кореспондентських відносин банку недоліком встановлення відсутність формалізованої технології роботи по встановленню лімітів, що зумовлює високий рівень операційного ризику в банку. Основний чинник операційного ризику за операціями по кореспондентських рахунках пов'язаний з недосконалістю організаційної структури (розподіл обов'язків підрозділів і працівників), порядку здійснення і процедур, а також їх документування, неефективністю внутрішнього контролю.

Для зниження операційного ризику нами запропонована регламентація бізнес-процесів, яка передбачає цілеспрямовану послідовність дій і направлена на встановлення лімітів на здійснення операцій з банками-кореспондентами АТ «БАНК АЛЬЯНС».

У процесі дослідження нами визначено, що крім зменшення операційного ризику, формалізація бізнес-процесів у банку дасть можливість провести оцінювання ефективності кореспондентських відносин на основі функціонально-вартісного аналізу. Функціонально-вартісний аналіз являє собою систему оцінки економічної ефективності діяльності банку у розрізі підрозділів і банківських продуктів, що базується на принципах комплексного перерозподілу доходів і витрат. Саме в системі функціонально-вартісного аналізу можливо здійснити аналіз тієї частини прибутку, яка дозволяє оцінити ефективність встановлення й оптимізації кореспондентських відносин. Крім того, дана частина прибутку відображає, наскільки банк може її максимізувати в результаті оптимізації кореспондентської мережі.

Безумовно важливим є визначення залишків на кореспондентських рахунків, які банк може ефективно використовувати у своїй діяльності. Саме з

цієї точки зору нами були запропоновані методика та розрахунок прогнозних залишків на «лоро» рахунках. Запропонована методика ґрунтується на розрахунку відносної міри ризику відтоку коштів з портфелю рахунків. Інструментом її реалізації виступає визначення стандартного відхилення темпу приросту залишків. Застосування розробленої методики дозволяє менеджменту банку провести оцінювання відносно стабільний залишок коштів на «лоро» рахунках, а також, з відносною імовірністю, розробити прогноз цих залишків на перспективу. Це дозволить банку згенерувати додаткові конкурентні переваги, які проявляються у можливості залучення більш дешевих ресурсів.

Підводячи підсумок, можна сказати, що на підставі наведених пропозицій можна забезпечити ефективне функціонування кореспондентської мережі АТ «БАНК АЛЬЯНС» та його діяльності в цілому. При цьому доцільним є постійно проводити заходи по розвитку та зміцненню матеріально-технічної бази, підвищенню рівня комп'ютеризації та інформаційного забезпечення банківських операцій, підвищенню кваліфікації персоналу, розширенню регіональної мережі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабаєва, Л.О. Необхідність застосування методів управління кредитним ризиком. Вісник КНЕУ. 2011. № 9. С. 80-81.
2. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. К. : Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. 504 с. (Інституційні засади розвитку банківської системи України). ISBN 978-966-3460923-2.
3. Банківські операції : навч. посібник / [Береславська О.І, Наконечний О.М., Пясецька М.Г. та ін.] ; за заг. ред. М.І. Савлука. К. : КНЕУ, 2002. 392 с. ISBN 978-966-346-923-2.
4. Божидарнік, Н.В. Валютні операції : навч. посіб. / Н.В. Божидарнік, Т.В. Божидарнік. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 698 с. ISBN 978-617-540-424-9.
5. Васюренко, О.В. Облік і аудит в банку : навчальний посібник / О.В. Васюренко. К. : Знання, 2011. 228 с. ISBN 978-966-08-2076-0.
6. Васюренко, О.В. Основи обліку в банку : навчальний посібник / О.В. Васюренко. К. : Знання, 2011. 228 с. ISBN 978-966-340-983-2.
7. Волков, І.К. Випадкові процеси : навчальний посібник / І.К. Волков // М. : Наука. 2011. 381 с. ISBN 978-966-678-908-2.
8. Глосарій термінів URL : https://knpf.bank.gov.ua/uchasnykam/baza_znan/hlosarii_terminiv.html
9. Горбаль, Н.І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції : навчальний посібник / Н.І. Горбаль, З.В. Михайлів, З.П. Гаталяк ; Міністерство освіти і науки України, Нац. Університет «Львівська політехніка». Львів : Львівська політехніка, 2004. 244с. ISBN 978-966-876-567-2.
10. Звіт про визначення рейтингової оцінки АТ «БАНК АЛЬЯНС» URL : https://bankalliance.ua/pages/about_us/ratings/ALINC-КРП-011-ОН.pdf

11. Кириченко, О.А. Казначейство банку : навчальний посібник / О.А. Кириченко. К. : Центр учбової літератури, 2010. 464 с. ISBN: 978-611-01-0065-6.
12. Копилюк, О.І. Банківські операції : навчальний посібник / О.І. Копилюк, О.М. Музичко. К. : Центр учбової літератури, 2012. 536 с. ISBN 978-966-6784565-2.
13. Котковський, В.С. Банківські операції : навчальний посібник / В.С. Котковський, О.В. Неізнана. К. : Кондор, 2011. 498 с..
14. Лаврушин, О.І. Гроші і кредит : навч. посіб. / О.І. Лаврушин, І.Д. Мамонтов. К. : Знання, 2011. 354 с. ISBN 978-966-672-987-2.
15. Михайлів, З.В. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції : навчальний посібник / З.В. Михайлів, З.П. Гаталяк, Н.І. Горбаль; Міністерство освіти і науки України, Нац. Університет «Львівська політехніка». Львів : Львівська політехніка, 2004. 244с..
16. Музичка, О.М. Банківські операції : навч. посіб. / О.М. Музичка. К. : ЦУЛ, 2012. 536 с. ISBN 978-966-675-765-2.
17. Офіційний сайт АТ «БАНК АЛЬЯНС» URL : <https://bankalliance.ua>
18. Петрашко, Л.П. Валютні операції : навч. посіб. Л.П. Петрашко. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 271 с. ISBN 978-966-676-897-0.
19. Петров, І.І. Управління кредитними ризиками банків. Актуальні проблеми економіки. 2011. № 3. С. 34-37.
20. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму : Закон України від 18.05.2010 р. № 2258-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249-15#Text>
21. Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті : інструкція, затверджена постановою Правління Національного банку України від 16.08.2006 р. № 320. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06#Text>
22. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і

нерезидентів: Постанова Правління національного Банку України від 12.11.2003 № 492 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>

23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо загальних підходів до застосування страховиками стрес-тестів : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 05.12.2006 р. № 6496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6496486-06#Text>

24. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>

25. Про затвердження Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів і змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : положення, затверджене Постановою Правління НБУ від 28.07.2008 № 216. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0910-08#Text>

26. Про затвердження Порядку подання повідомлень про відкриття/закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах до контролюючих органів : Наказ Міністерство Фінансів України від 18.08.2015 № 721 – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1058-15#Text>

27. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації процесу формування управлінської звітності в банках України : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 06.09.2007 р. № 324. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0324500-07#Text>

28. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті : положення, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.1995 № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-95-%D0%BF#Text>

29. Просович, О.П. Управління ризиками комерційного банку / О.П. Просович, К.В. Процак. Вісник Національного банку України. 2010. № 8. С. 51-55.
30. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
31. Ребрик, М.А. Ліміти як вираження толерантності банку до валютного ризику. Актуальні проблеми економіки. 2010. № 1. С. 193-199.
32. Річна фінансова звітність та аудиторський звіт за 2019 рік URL : https://bankalliance.ua/pages/about_us/financial_statements/Річна%20фінансова%20звітність%20та%20аудиторський%20звіт%20за%202018%20рік.pdf
33. Річна фінансова звітність та аудиторський звіт за 2020 рік URL : https://bankalliance.ua/pages/about_us/financial_statements/Річна%20фінансова%20звітність%20та%20аудиторський%20звіт%20за%202019%20рік.pdf
34. Річна фінансова звітність та аудиторський звіт за 2021 рік URL : https://bankalliance.ua/pages/about_us/financial_statements/Річна%20фінансова%20звітність%202020.pdf
35. Стойко, О.Я. Банківські операції : підручник О.Я. Стойко. К.: Знання, 2010. 326 с. ISBN 978-966-330-987-2.
36. Цибко, О.В. Ризикова діяльність банків та деякі механізми її регулювання. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє : матеріали XV студентської науково-практичної конференції. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. С. 41-43.
37. Allen F., Carletti E., Marquez R. Deposits and bank capital structure. *Journal of Financial Economics*. 2015. Vol. 118 (3). P. 601-619
38. Assaf A. G., Berger A. N., Roman R. A., Tsionas M. G. Does efficiency help banks survive and thrive during financial crises? *Journal of Banking & Finance*. 2019. Vol. 106. P. 445–470.
39. Author to discuss foreign correspondents' effect on international relations. The national press club. URL : <http://press.org/news-multimedia/news/author-discuss-foreign-correspondents-effect-international-relations-april-29>.

40. Ayadi R., Arbak E., De Groen W. Pieter. Business Models in European Banking: A Pre-and Post-Crisis Screening. Center for European Policy Studies. URL: www.ceps.eu/ceps-publications/business-models-european-banking-pre-and-post-crisis-screening/

41. Beck T., Demirguc-Kunt A., Maksimovic V. Bank competition and access to finance: international evidence. *Journal of Money Credit and Banking*. 2004. №36. pp. 627–648.

42. Correspondent Relations Overview. Press club. URL : <http://www.mashreqbank.com/bahrain/en/international-banking/correspondent-relations/index.aspx>.

43. Diamond D. W., Kashyap A. K., Rajan R. G. Banking and the evolving objectives of bank regulation. *Journal of Political Economy*. 2017. Vol. 125(6). P. 1812–1825.

44. Didenko O., Dordevic S. The optimization of banking regulation intensity from the perspective of financial stability in banking sector: an empirical analysis. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2017. 1(1), 43–53. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(1\).43-53.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(1).43-53.2017).

45. Onyshchenko Y. Banking business models in Ukrainian banking system. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2015. № 1(2). P. 115-121. URL : <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2015-1-2-115-121>

46. Savchenko T., Kovács L. Trust in the banking sector: EU experience and evidence from Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*. Volume 1, Issue 1, 2017. p. 29–42.

47. Ukraine-Based Bank Alliance 'B-/B' Affirmed Under Revised Criteria; Outlook Stable URL : [https://bankalliance.ua/pages/about_us/ratings/Alliance%20RU1 Feb2022 %20English.PDF](https://bankalliance.ua/pages/about_us/ratings/Alliance%20RU1%20Feb2022%20English.PDF)

48. Zarutskya El. Structural-functional analysis of the Ukraine banking system. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2018. 2(1), 79–96.

ДОДАТКИ

Додаток К

Організаційне забезпечення процесу лімітування для здійснення міжбанківських операцій в банку

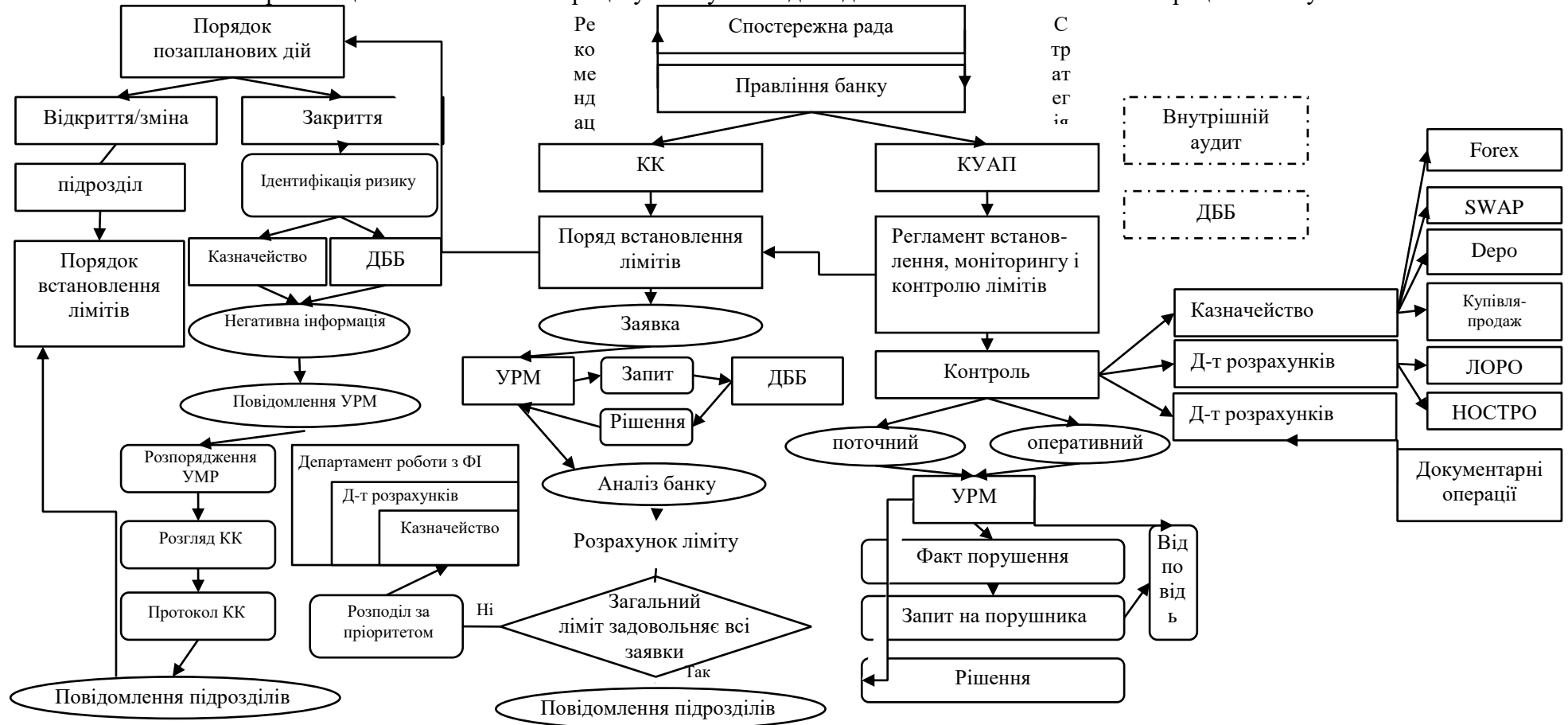

Рисунок К.1 – Регламент взаємодії структурних підрозділів банку в процесі встановлення лімітів на банки-контрагенти для здійснення міжбанківських операцій в банку

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
АТ «БАНК АЛЬЯНС»
за рік, що закінчився 31.12.2020**

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи	25	481 526	392 426
Процентні витрати	25	(293 435)	(240 525)
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		188 091	151 901
Комісійні доходи	26	328 154	133 643
Комісійні витрати	26	(24 378)	(11 131)
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	29	(106 850)	30 044
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою		211 064	33 727
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти		(8 453)	29 613
Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів		(157 469)	(39 193)
Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями		(11 677)	7 502
Чистий прибуток/(збиток) від припинення визнання фінансових активів, які обліковуються за амортизованою собівартістю		61	19 531
Інші операційні доходи	27	26 353	15 377
Витрати на виплати працівникам		(154 502)	(122 475)
Витрати зносу та амортизація		(29 221)	(23 021)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(157 491)	(107 105)
Прибуток/(збиток) до оподаткування		103 682	118 413
Витрати на податок на прибуток	30	(19 226)	(21 870)
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		84 456	96 543
Прибуток/(збиток)		84 456	96 543
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД:			
СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Усього сукупного доходу		84 456	96 543
Прибуток (збиток), що належить власникам банку		84 456	96 543
Усього сукупного доходу, що належить власникам банку		84 456	96 543
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває (грн.):	31	5.28	6.03
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку (грн.)		5.28	6.03

Затверджено до випуску та підписано

10 лютого 2021 року

Голова Правління Ю.М. Фролова

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Головний бухгалтер Н.А. Бочковська

**Звіт про зміни у власному капіталі
(Звіт про власний капітал)
АТ «БАНК АЛЬЯНС»
за рік, що закінчився 31.12.2020**

У тисячах гривень	Належить власникам банку						Усього власного капіталу
	Статутний капітал	емісійні різниці та інші додатковий капітал	незарєстрований статутний капітал	резерви та інші фонди	нерозподілений прибуток	усього	
Залишок на кінець року, що закінчився 31.12.2018	260 000	-	-	29 844	111 200	401 044	401 044
Усього сукупного доходу:	-	-	-	-	96 543	96 543	96 543
Розподіл нерозподіленого прибутку до резервних та інших фондів	-	-	-	5 560	(5 560)	-	-
Розподіл нерозподіленого прибутку до статутного капіталу	-	-	-	-	(105 120)	(105 120)	(105 120)
Незарєстрований статутний капітал	-	-	105 120	-	-	105 120	105 120
Емісія акцій	105 120	-	(105 120)	-	-	-	-
Залишок на кінець року, що закінчився 31.12.2019	365 120	-	-	35 404	97 063	497 587	497 587
Усього сукупного доходу:	-	-	-	-	84 456	84 456	84 456
Розподіл нерозподіленого прибутку до резервних та інших фондів	-	-	-	4 903	(4 903)	-	-
Розподіл нерозподіленого прибутку до статутного капіталу	-	-	-	-	(92 160)	(92 160)	(92 160)
Незарєстрований статутний капітал	-	-	92 160	-	-	92 160	92 160
Емісія акцій	-	-	-	-	-	-	-
Залишок на кінець року, що закінчився 31.12.2020	365 120	-	92 160	40 307	84 456	582 043	582 043

Затверджено до випуску та підписано

10 лютого 2021 року

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Голова Правління

Ю.М. Фролова

Головний бухгалтер

Н.А. Бочковська

Звіт про рух грошових коштів
АТ «БАНК АЛЪЯНС»
за рік, що закінчився 31.12.2020
(за прямим методом)

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2020 рік	2019 рік
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Процентні доходи, що отримані	25	435 062	355 516
Процентні витрати, що сплачені	25	(262 920)	(208 968)
Комісійні доходи, що отримані	26	308 544	131 189
Комісійні витрати, що сплачені	26	(21 124)	(10 490)
Результат операцій з фінансовими похідними інструментами	29	(106 850)	30 044
Результат операцій з іноземною валютою		211 064	33 727
Інші отримані операційні доходи	27	26 353	34 908
Виплати на утримання персоналу, сплачені		(143 679)	(115 545)
Адміністративні та інші операційні витрати, сплачені	28	(186 712)	(130 126)
Податок на прибуток, сплачений		(22 839)	(10 074)
Грошові кошти, отримані/(сплачені) від операційної діяльності до змін в операційних активах і зобов'язаннях		236 899	110 181
<i>Зміни в операційних активах та зобов'язаннях</i>			
Чисте (збільшення)/зменшення торгових цінних паперів	9	(2 103 258)	(107 612)
Чисте (збільшення)/зменшення похідних фінансових активів	10	1 852	(2 086)
Чисте (збільшення)/зменшення коштів в інших банках	7	(70 821)	-
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та заборгованості клієнтів	8	(803 426)	(985 609)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів	14	153 243	(170 237)
Чисте збільшення/(зменшення) коштів банків	15	1 056 552	1
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів	16	1 867 406	1 182 130
Чисте збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями	18	11 677	(7 502)
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань	22	274 214	23 747
Чисті грошові кошти, що отримані/ (використані) від операційної діяльності		624 338	43 013
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Придбання цінних паперів	99	(545 000)	(155 000)
Придбання основних засобів	11	(7 095)	(18 011)
Придбання нематеріальних активів	11	(6 377)	(7 484)
Чисті грошові кошти, що отримані/ (використані) від інвестиційної діяльності		(558 472)	(180 495)
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Емісія простих акцій	23	92 160	105 120
Отримання інших залучених коштів	20,21	154 755	-
Чисті грошові кошти, що отримані/ (використані) від фінансової діяльності		246 915	105 120
Вплив змін офіційного курсу Національного банку України на грошові кошти та їх еквіваленти		(50 224)	(28 196)
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		262 557	(60 558)

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2020 рік	2019 рік
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	6	307 444	368 002
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	6	570 001	307 444

Затверджено до випуску та підписано

10 лютого 2021 року

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Голова Правління Ю.М. Фролова

Головний бухгалтер Н.А. Бочковська

**Звіт про фінансовий стан (Баланс)
АТ «БАНК АЛЬЯНС»
станом на 31.12.2019**

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	31.12.2019	31.12.2018
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	307 444	368 002
Кредити та заборгованість клієнтів	7	2 347 173	1 398 873
Інвестиції в цінні папери	8	562 404	297 795
Похідні фінансові активи	9	3 646	1 560
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		450	450
Відстрочений податковий актив		1 202	2 553
Основні засоби та нематеріальні активи	10	37 159	21 190
Активи з права користування	11	31 899	-
Інші активи	12	162 082	23 744
Усього активів		3 453 459	2 114 167
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	13	1	-
Кошти клієнтів	14	2 860 617	1 665 238
Похідні фінансові зобов'язання	15	68	797
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		10 770	10 520
Резерви за зобов'язаннями	16	6 679	14 181
Зобов'язання з оренди	17	31 603	-
Інші зобов'язання	18	46 134	22 387
Усього зобов'язань		2 955 872	1 713 123
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	260 000	260 000
Незареєстрований статутний капітал	19	105 120	-
Резервні та інші фонди банку		35 404	29 844
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		97 063	111 200
Усього власного капіталу		497 587	401 044
Усього зобов'язань та власного капіталу		3 453 459	2 114 167

Затверджено до випуску та підписано

05 лютого 2020 року

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Голова Правління

Головний бухгалтер

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
АТ «БАНК АЛЬЯНС»
за рік, що закінчився 31.12.2019**

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи	21	392 426	237 319
Процентні витрати	21	(240 525)	(108 079)
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		151 901	129 240
Комісійні доходи	22	133 643	115 527
Комісійні витрати	22	(11 131)	(13 143)
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	25	30 044	51 267
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою		33 727	37 287
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти		29 613	15 350
Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів		(39 193)	(66 928)
Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями		7 502	(11 112)
Чистий прибуток/(збиток) від припинення визнання фінансових активів, які обліковуються за амортизованою собівартістю		19 531	-
Інші операційні доходи	23	15 377	15 120
Витрати на виплати працівникам		(122 475)	(65 454)
Витрати зносу та амортизація		(23 021)	(6 282)
Інші адміністративні та операційні витрати	24	(107 105)	(64 898)
Прибуток/(збиток) до оподаткування		118 413	135 974
Витрати на податок на прибуток		(21 870)	(24 774)
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		96 543	111 200
Прибуток/(збиток)		96 543	111 200
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД:			
СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Усього сукупного доходу		96 543	111 200
Прибуток (збиток), що належить власникам банку		96 543	111 200
Усього сукупного доходу, що належить власникам банку		96 543	111 200
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває (грн.):	27	6.03	6.95
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку (грн.)		6.03	6.95

Затверджено до випуску та підписано

05 лютого 2020 року

Голова Правління

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Головний бухгалтер

**Звіт про зміни у власному капіталі
(Звіт про власний капітал)
АТ «БАНК АЛЬЯНС»
за рік, що закінчився 31.12.2019**

У тисячах гривень	Належить власникам банку						Усього власного капіталу
	Статутний капітал	емісійні різниці та інші додатковий капітал	незарєєстрований статутний капітал	резервні та інші фонди	нерозподілений прибуток	усього	
Залишок на кінець року, що закінчився 31.12.2017	200 000	-	-	25 554	64 290	289 844	289 844
Усього сукупного доходу:	-	-	-	-	111 200	111 200	111 200
Розподіл нерозподіленого прибутку до резервних та інших фондів	-	-	-	4 290	(4 290)	-	-
Розподіл нерозподіленого прибутку до статутного капіталу	-	-	-	-	(60 000)	(60 000)	(60 000)
Незарєєстрований статутний капітал	-	-	60 000	-	-	60 000	60 000
Емісія акцій	60 000	-	(60 000)	-	-	-	-
Залишок на кінець року, що закінчився 31.12.2018	260 000	-	-	29 844	111 200	401 044	401 044
Усього сукупного доходу:	-	-	-	-	96 543	96 543	96 543
Розподіл нерозподіленого прибутку до резервних та інших фондів	-	-	-	5 560	(5 560)	-	-
Розподіл нерозподіленого прибутку до статутного капіталу	-	-	-	-	(105 120)	(105 120)	(105 120)
Незарєєстрований статутний капітал	-	-	105 120	-	-	105 120	105 120
Емісія акцій	105 120	-	(105 120)	-	-	-	-
Залишок на кінець року, що закінчився 31.12.2019	365 120	-	-	35 404	97 063	497 587	497 587

Затверджено до випуску та підписано

05 лютого 2020 року

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Голова Правління

Головний бухгалтер

Звіт про рух грошових коштів
АТ « БАНК АЛЬЯНС»
за рік, що закінчився 31.12.2019
(за прямим методом)

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2019 рік	2018 рік
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Процентні доходи, що отримані	21	355 516	213 168
Процентні витрати, що сплачені	21	(208 968)	(91 558)
Комісійні доходи, що отримані	22	131 189	115 226
Комісійні витрати, що сплачені	22	(10 490)	(12 196)
Результат операцій з фінансовими похідними інструментами	25	30 044	48 738
Результат операцій з іноземною валютою		33 727	37 287
Інші отримані операційні доходи	23	34 908	15 120
Виплати на утримання персоналу, сплачені		(115 545)	(61 800)
Адміністративні та інші операційні витрати, сплачені	24	(130 126)	(56 009)
Податок на прибуток, сплачений		(10 074)	(24 774)
Грошові кошти, отримані/(сплачені) від операційної діяльності до змін в операційних активах і зобов'язаннях		110 181	183 202
<i>Зміни в операційних активах та зобов'язаннях</i>			
Чисте (збільшення)/зменшення торгових цінних паперів	8	(107 612)	(27 440)
Чисте (збільшення)/зменшення похідних фінансових активів	9	(2 086)	(475)
Чисте (збільшення)/зменшення коштів в інших банках		-	(4 176)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та заборгованості клієнтів	7	(985 609)	(968 015)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів	12	(170 237)	(9 696)
Чисте збільшення/(зменшення) коштів банків	13	1	(2)
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів	14	1 182 130	1 204 742
Чисте збільшення/(зменшення) боргових цінних паперів, що емітовані банком		-	(177)
Чисте збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями	16	(7 502)	11 112
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань	18	23 747	11 099
Чисті грошові кошти, що отримані/ (використані) від операційної діяльності		43 013	400 174
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Придбання цінних паперів	8	(155 000)	(270 000)
Придбання основних засобів	10	(18 011)	(12 619)
Придбання нематеріальних активів	10	(7 484)	(1 993)
Чисті грошові кошти, що отримані/ (використані) від інвестиційної діяльності		(180 495)	(284 612)
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Емісія простих акцій	19	105 120	60 000
Отримання інших залучених коштів		-	(1 012)
Чисті грошові кошти, що отримані/ (використані) від фінансової діяльності		105 120	58 988
Вплив змін офіційного курсу Національного банку України на грошові кошти та їх еквіваленти		(28 196)	25 697

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2019 рік	2018 рік
Чисте збільшення /(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		(60 558)	200 247
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	6	368 002	167 755
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	6	307 444	368 002

Затверджено до випуску та підписано

05 лютого 2020 року

Виконавець

Рацун Т.В. (044) 224-66-73

Голова Правління

Головний бухгалтер

